

15. aastakülit

Arst number 15 top.

P. J. Kantswoldi abn.
Ees. HOV. Riisak
Reprintskoop

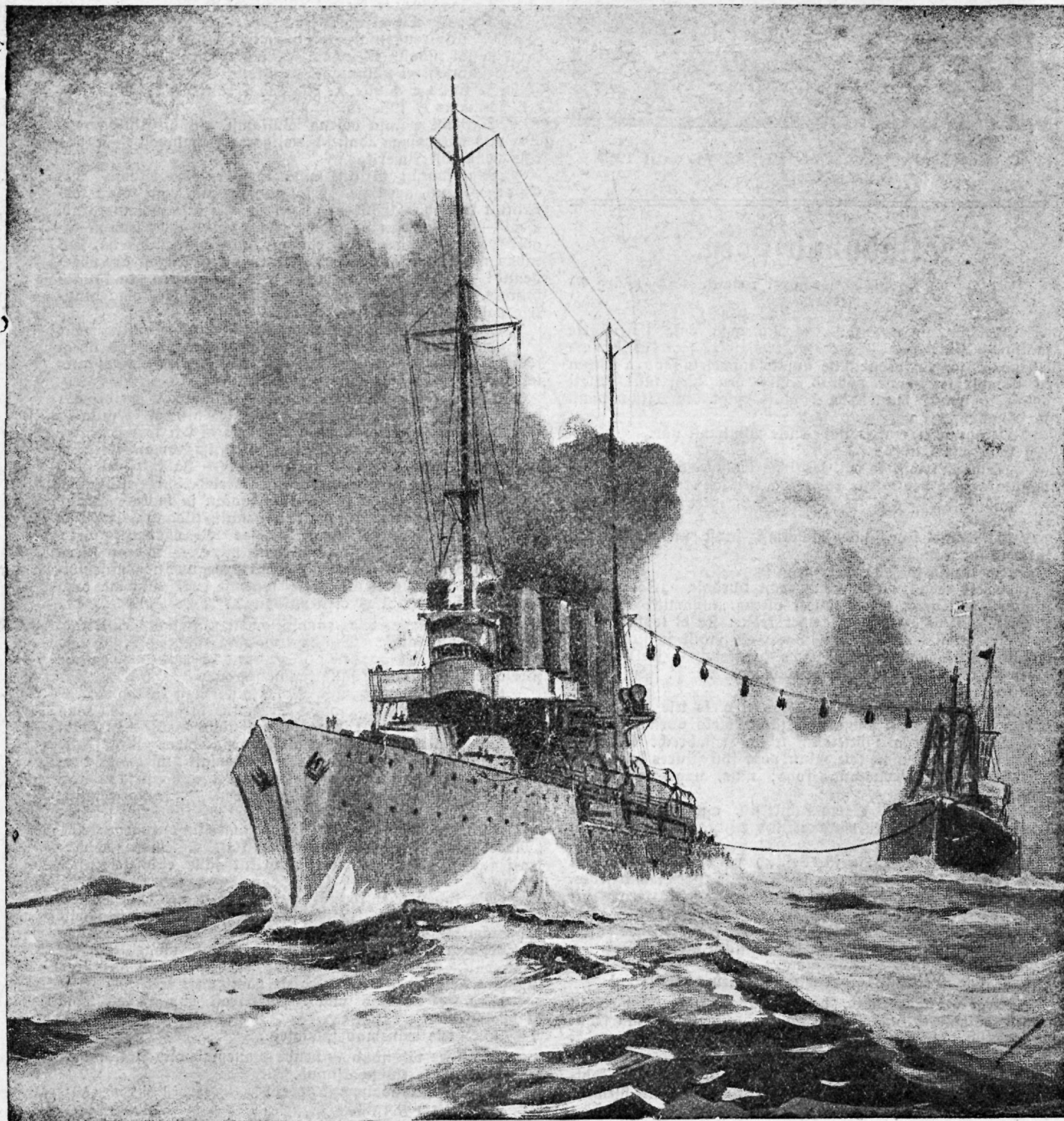
Meie Mats

2013

Nr. 121.

Laupäeval, 10. (23.) detsembril 1916.

Nr. 121.

Inglise wahilaew annab laial merel säteta jäänud trawlerile süsa.

Traataedadesse jäänud fakslane, 18. augustil 1916 peale lahingut.

Kadunud poeg.

Elsbeth Borcharti roman.

(Särg 4.)

„Ja majapidajanna?“

„Tema tunnistas selle, et ma oma poja Amerikassee saatsin, täitsa diglasets ja otstarbekohasets, ja tööstis mind sellega, et ta seal peagi jälle ausaks inimeseks saab ja sellena ka isamajassee tagasi pöörab. See hea hing tüü! Alati hoidis ta truult minu poole, alati jagas ta võiki rõõmuse ja hädaist minuga.“

„Ise sugune naeratus libises üle Williamsi näo.“

„Siis sõnas ta:“

„Tema see wiist ka oli, kes teile teatas, et teie poeg kõlbmatate asjade peale selle raha ära kulutas?“

„Jah!“

„Ah!“

„Jälle kõlas see hüüd Williamsi suust nii weidralt ja hõeralikult.“

„Ja suutis ta seda tõeks teha?“

„Tõeks teha?“ küsis Helmbrecht kibedalt. „Sõbra tunnistusest pidi meile ometi küllalt olema, niisamuti kõnelekid ju ka leitud asjad küllalt selget keelt. Ka ei tohtinud ma asja liig laiali lasta minna. See oleks mulle ju suurt häbi teinud. Majapidajannalt ja tema sugulaselt — see oligi see sõber — võtsin ma töötuse, et nad wait on, ja seda töötust nad ka pidusid.“

„Või!“ arvas Williams. „Kas ei oleks teie pojale aga parem olnud, kui asi põhjalikult järele oleks uuritud?“

„Mis te sellega mõtlete?“ küsis Helmbrecht isesuguse põnevusega. „Kas ka teie minu poja süü juures kahtlete?“ Ameriklane ei wistanud kohe; näis, nagu mõtleks ta järele.

„Mitte just seda, et ma kahtleksin, aga ma arwan, et teie poja süü sugugi kindlaks polenud tehtud, kuna ta ju ka ise seda tugasi ajas.“

„Aga elektrilatern ja järele tehtud wõti? Kas sellest teile weel ei jattu?“ küsis Helmbrecht ärevuse pärast wärisedes. „Tõtt ütelda — ei. Need asjad wõis ju ka keegi teine tema.“

„Minu Jumal, Williams, mis te seal kõnelete? Ja kui teil ometi digus oleks, kui ta — süüta oleks — —“

„Ta hakkas korraga nuufsuma.“

„Seal wõttis Williams rahustades tema käest kinni.“

„Urge ärritage endid, herra kaubandunil, see oleks ju ainult wõimalus, millest ma siin kõnelesin, ja kui ma teadnud oleksin, et need sõnad teid nii üles wõiwad erutada, siis oleksin ma nad küll ütlemata jätnud.“

„Ei, ei mitte. Teie awaldasite ju ainult sedasama kahtlust, mida ma ise juba ammu aega tunnen. Üks ssemine hää ütles mulle tihkilugu: „Ta on süüta,“ ja siis hakkas

wad kahtsus ja igatus minu kallal närima, nii walusalt närima. Aga siis mõtlen ma jälle: Kes wõis ometi need asjad, mis tema wargats tembeldasid, sinna kummutisese pannud olla? Ma ei tea mitte kedagi, kes seda teha oleks wõinud. — Ja siis unustate teie ka selle asjaloo ära, et minu majapidajanna pealt juhtus nägema, kudas ta õõsel kontorisese hüüis.“

„Ujute teie seda nii kindlaste? Kas eht majapidajanna — ei ehtinud?“ küsis Williams aegamisi.

„Ta wandus, et see nii olla olnud.“

„Kudas? Ta wandus seda?“

„Ameriklase näojume muutus; ta haaras oma otsakesest kinni ja jäi niisuguse liikumata seisema.“

„Helmbrecht ei näinud seda midugi mitte.“

„Ja nüüd ei kahtle ka teie enam mitte, kas pole tõsi, mr. Williams?“ küsis ta.

„Ei,“ tuli walusa oigena Williamsi rinnast kuuldawale.

„Ja mis teie pojaga edasi sündis, herra Helmbrecht? Kudas küis tema käsi Amerikas?“

„Ma saatsin ta ühe oma ärisõbra wabrikusse, mis Chicagos asub, ametisse. Esialgul sain ma tema kohta korralikult teateid. Ärisõber oli tema üle otse waimustatud. Seal — ma olin parajaste ette wõtnud teda warem tagasi kutjuda, kui ma seda esialgul olin mõtelnud teha, seal tabas mind pörutaw teade: Georg oli Chicagost ära põgenenud! — Kõik järelekuulamisjed jäid tagajärjeta, ta jäi kadunuks, ja on seda praegugi. Nii kaotasin ma oma ainu- teie poja ja pärija — jäädawalt —“

„Tema hää kadus waewaga tagasihoidud nuufsumisesse.“

„Ameriklane ei liigutanud ennast ega rikkunud ühegi sõnaga seda rujukwat waitust, mis nüüd mõneks filmapilguks tekkis.“

„On ta eht furnud?“ kõneles Helmbrecht weidi aja pärast mõttes edasi. „Kui ma ometi teaksin, et ta awaja ja diglase inimesena furnud on! Aga ma ei tea temast wähe- matti ja — ei saa temast iial midagi teadma. Keegi ei wõi mulle tema süütaust tõeks teha. — Ja kui seda süüsi weel tehtaks, kas ei muutuks minu meeleheitmine niisugusel korral nii suureks, et ma mõistuse kaotan ja hulluks lähen? Williams, Williams, kui te ometi minu südamesse wõiksite näha! Teie kohtusite ära, kui see teil wõimalik oleks. Kahtlus, kahtlus, igatus, meeleheitmine, — kõik on sinna kokku kuhjatud. Ja kas ei ole minu praegune nägemisewõimetus just karistuseks üleliigse waluse eest, mis ma oma lihase poja wastu üles olen näidanud?“

„Miks piimate teie ennast ometi niisuguste mõtetega, herra kaubandunil?“ Williams wõttis Helmbrecht'i jäätülma käe oma sõrmede wahale. „Teil on ju arstide tõenduse järele lootust nägemist jälle tagasi saada.“

„Seda tõendawad nad küll, jah. Aga kes wõib selle peale kindel olla? Aga palju kergemine kannaksin ma oma rasket saatust, kui mul poeg kõrwal abiks oleks! — Sumal tänatud, Williams, et vähemalt teie mul olete. Urge jätke mind maha, jääge minu juure vähemalt niikauaks kuni selgunud on, kas ma kunagi jälle nägemise tagasi saan, wõi ma eht igaweste pimedaks jääma pean. — Töotate mulle seda?“

„Jah, ma töotan seda,“ sõnas ameriklase tugew hää. „Ma ei lahku teist mitte, ma tahan kõik, mis minu wõimu- ses seisab, ära teha, et teie wabrikut jälle endisele järjele tõsta.“

„Ma tahan teie töötust uskuda, sest ma tean, et teie tühje sõnu ei kõnele. Ja teie sõnadel on minu peale imelik rahustaw mõju, nagu dieti alati. — Rahju, et ma teid näha ei wõi; aga teie hää juba ükfinda mõjub minu peale rahustawalt, isegi wõeras murrak ei sega mind seejuures sugugi. Teie kõnelete haruldaselt hästi meie keelt.“

„See keel huwitas mind, sellepärast õppisin ma tema ka hästi kätte.“

„Ülid teie wanemad fakslased?“

„Ei — see tähendab — nende wanemad olid Sakamaalt lord New-Yorki elama asunud.“

„Elawad teie wanemad weel?“

„Jah, New-Yorgis.“

Eila ja täna.

Eila külmast kaitsekraavis
waenlane mu julgust proovis —
kuultsid ta sinna saatis,
tust mind furnult leida lootis.

Täna soojas „mullamajas“,
selfiliste naeru lajas
märkan: „asjata ta tuju —
nõrt on sõjas surma mõju“...

Geestlilit, 26. X 16.

R. Kaasik.

Spetusefõnad tegelikus elus.

Kui sa palju töötanud ja väsinud oled, siis ära mine õhtul pildinäitusele, sest sa võid kindel olla, et sa muudugi magama jääb.

Kui su naine sind meelitab, siis pista käsi viibimata taskusse, sest kindel on, et naine midagi tahab.

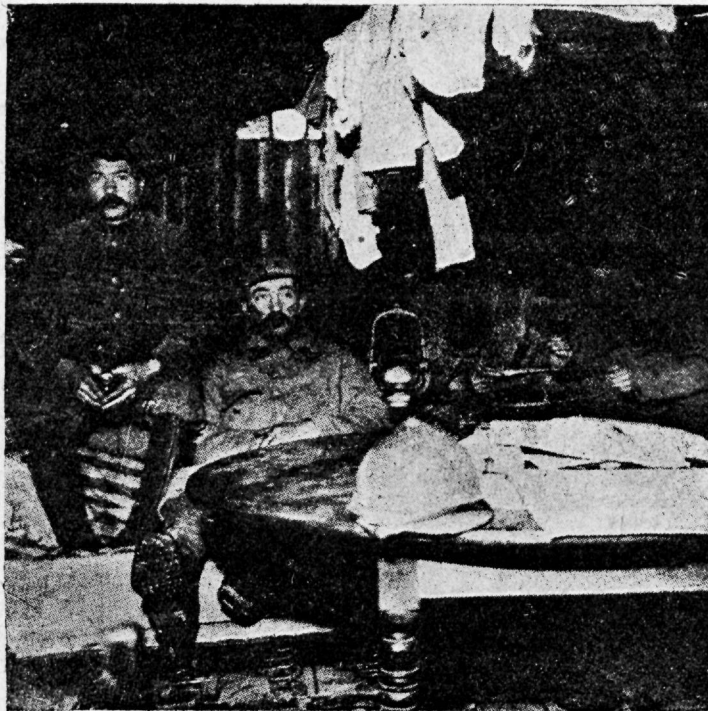
Kui pidulaul waagen sinu juure jõuab, siis ära häbene mitte, vaid otsti omale kõigeparem suutäis wälja, sest sa võid kindel olla, et kui waagen sinu naabri juure jõuab, tema seda tingimata teeb.

Terwet ilma usalda niisamuti kui iseennast, sest ole kindel, iseennast ei wõi ja ialgi usaldada.

Natuke teisiti.

Naine: „Sa wõtsid minu siis sellepärast, et mul raha oli.“

Mees: „Ei, waid sellepärast, et mul raha ei olnud.“
—son.

Hästi korraldatud Prantsuse kaitsekraavis.

„Ja teie tulite nende juurest ära — stia Saksamaale? Kui teie wänemad aimatsid, kui armsaks ja kallits teie mulle olete saanud!“

„Ma teatafin neile juba, mis ma enesele siin ülesandeks olen wõtnud, ja et ma neist mõni aasta eemal pean olema.“

„Ja nad olid sellega nõus?“

„Jah, täieste. Aga ka siis, kui nad seda mitte poleks olnud, — ka siis oleksid nad sellega pidanud leppima.“

„Teie olete praegu kolmikümme neli aastat wana? wist ütlesite teie mulle kord nii?“

„Jah, herra kaubandunit.“

Helmbrecht ohlas.

„Nii wana peaks praegu ka minu poeg olema. Kui ta ära läks, oli ta kuueistkümneme-aastane, ja nüüd on sellest juba kaheteistkümneme-aastat möödas. Aga teate ka, mis sugujena ma teid omale ette kujutan, mr. Williams?“

„Lijas ta korraga juure.“

„Olge head, herra kaubandunit, — see huwitab mind.“

„Seil on waltjad piist-juulised.“

„Dige.“

„Siis tumehallid, terawad, targad ja armsad filmad.“

„Tumehallid — see wõib dige olla, teiste omaduste üle aga ei tohi ma ise otjustada,“ sõnas Williams lõbusalt naerdes.

„Küllap aga ka nendega lugu nii on, armas Williams. Aga ma pean teid juba tund aega siin kinni ja piinan oma kurbade mälestustega. Ma usun, Inge wist kõneles mulle, et teid täna meie juure küllalifets oodatawat.“

„Jah, teie abitaasa oli nii lahke ja kutsus mind tee ajaks endi juure. Ma lubasin ka tunnitseks tulla.“

„Minult tunnitseks?“

„Tõõ on kibe, aeg kallis.“

„Tean, tean — teil on midagi suurt ees. Aga ärge ennast ülearu wäsitage. Mõtelge selle peale, et terwis kõige kallim warandus on. Ja nüüd minge, mr. Williams. Minu abitaasa ja tütar ootawad teid wist juba ammu.“

Ameriklane tõusis üles ja jäi Helmbrecht'i ees kõheldes seisma.

„Kas teie ei tahaks minuga kaasa tulla, herra kaubandunit?“

„Ma jään parem stia, mr. Williams. Miks peaksin ma oma mõruda tujuga teie kõigi meeleolu rikkuma?“

„Meie meeleolu ei riku teie sugugi, ja ma ei jäta teid stia mitte ühfinda.“

„Teie kardate, et ma jälle oma kurbadesse mälestustesse langen, kui ma ühfinda stia jään?“

„Jah, herra kaubandunit. Miks piinate ja waewate teie endid asjadega, mis ammu ära ununenud peatsid olema? Teie teete ainult oma terwisele kahju.“

„Teil wõib digus olla, aga mis wõin ma sinna parata?“

„Mõtelge parem selle peale, mis teil weel alles on. Sa seda on ometi nii palju.“

„Jah, abitaasa ja tütar, keda ma küll tõeste südamest armastan. Aga, armas Williams, teist oleks küll hea jutlustaja wõtnud saada. Teie ostate inimest oma mõju alla jaada. Noh, ma kuulen teie sõna ja tulen kaasa. Olge head, wõtte minu käe alt kinni.“

Helmbrecht tõusis üles ja pani oma käe amerikalase käe ümber. Nii jammusid mõlemad ufje poole.

„Minu abitaasa imestab igatahes, et ma tänase õhtu oma perekonna keskel mööda tahan saata,“ sõnas wana-herra seejuures.

„Lahkus teie majapidajanna koha peale seda, kui te teist korda abielusele olite astunud?“ ütles Williams korraga.

„Juba enne seda, koha peale minu kihluseid. Ta oli enesele teise koha leidnud — dige laugel stit, Westfalenis.“

„Ja sestsaadil pole te teda enam kunagi näinud?“

„Ei. Etalgul kirjutas ta mulle weel dige lähidalt, oga kirjade saatmine lõppes peagi. Hans Grunow, tema sugulane ja minu poja endine sõber, teatas mulle wahete-wahel tema läekäigust. Siis kadus ka tema mul filmist. Alles mõni aasta hiljem kuulsin ma, et ta abiwotabiks olla hatanud, kuna tema tädi, minu endine majapidajanna, tema juure elama asunud. Mõlemad elawat Berlinkis.“

Nad olid elutoa ufje juure jõudnud.

Teener, kes parajaste teega sisse tahtis astuda, awas nende ees ukse.

„Ja, sina?“

Inge hüppas toolilt üles, ruttas isale wastu ja wõttis tema kaelaft kinni.

„Minu südamele —“

Ra proua Helmbrecht oli lähemale astunud, wõttis oma abikaasa käe alt kinni ja wiis tema teelauda.

„Kui õnnelikuks ja mind teed, Karl,“ sohistas ta tale, ja Helmbrecht tõstis tema käe oma huulte juure.

Inge walas tassid täis, ja tema põski kattis meeldiw puna, kui ta mr. Williamsile tassi ulatas.

Williams maatas üles — õnnest sárawaisse filmisje.

Neg kadus lõbusas jutujamises peagi, ja õhtu oli juba káes, kui Williams wiimats lahkus.

Kui Helmbrecht õhtul oma abikaasa käe kõrwal nende ühisele magamisjutupaist, wõttis ta tema õlade ümbert kinni ja tõmmas enda wastu:

„Elisabeth, kui ma oma kadunud poja asemele saaksin

— kui tema — ja Inge —“

„Tasa, tasa, wanamees, ára sellest kõnele.“

„Miks mitte, Elisabeth? Kas ja oma Inget temale siis ei annaks?“

„Suure rõemuga — aga sellest on weel liig wara kõneleda. Sa ei tea ju weel mitte, kas Inge — kas tema ja — kas nad üksteist üleülselt armastawad? — Selle peale ei tea meie ju kumbki midagi ütelda. Anname parem õhtil Jumala hooletaks, armsam.“

„Oigu nii, tallis naitute. Head ööd, Elisabeth!“

Salw oli mööda läinud.

Wáhepeal ei olnud midagi iseáralikku sündinud. Töötlised täitsid endistwiisi rahulikult ja heameelega oma kohuseid, ja nii wõis wabrik talle hooga edasi töötada.

Minult Ingega oli muutus sündinud. Edewast, lustilist plikatelest, drnast dienupust oli armas, imeilus lill walmunud.

Inge haruldane ilu ei wõinud muidugi tähelpanemata jääda, ja nii leidis ta terve hulga imestajaid ja austajaid. Sinna sõbrannadega läbiáimine tõi need kaasa. Paljudel sõbrannadel olid wennad, kes nüüd igawiisi Inge poolehoidmist püüdsid wõtta. Sest Inge ei olnud mitte ainult ilus, waid tal oli ju ka — raha, wáhemalt nende arwates.

Et esialgul suurt kaasawara lootagi ei olnud, seda ei teadnud küll keegi, sest wabriku tagurpidimine enne mister Williamsi tulekut oli kõigi ees saladusets jäänud. Náhti ainult, kudas töö nüüd õitses, ja ei mõeldudki selle peale, et praegune kasu suuremalt osalt wáhepeal tehtud wõlgade katmisets láts. Enne kui Helmbrecht jälle ennast mehets wõis nimetada, tuli weel mõni hea aasta usinalt tööd teha.

Pidudele, mis hooaeg endaga kaasa tõi, tuli Inget peaaegu wágitawdsest wiia. Esialgul huwitafid nad teda weel kui uudis; aga õige peagi nági ta, et ta mitte seda ei leidnud, mida ta plikapõlwes neist oli unistanud. Sinna juure seltsis weel rõhuv tunne, et isa oma filmaháiguse tõttu kõigist pidudest eemale pidi jääma ja ústinda kodus wiibis, ja ta see, et ema pidulõbusi sel põhjusel mitte rõemsa sádamega maitsta ei saanud. Pallipidu járele, mille linnas asuwa polgu ohwitserid toime panid, úttles Inge emale, et ta sel aastal enam pidudest osawõtta ei soowi, ja sellepárást kõi edaspidised kutjed tagasi lúlkata tuleksid.

Proua Helmbrecht oli selle otsusega heameelega nõus, — nii wõis ta ju õhtud oma armastatud mehe seltsis mööda jaata.

Muidugi lúlkati nüüd kõi edaspidised kutjed tagasi, isa háigust põhjusets ette tuues.

Ingel polnud sellest wáhematti kahju. Lõbusalt lauldes ja trallitades láksis ta kodus ringi ja ei mõelnudki seltskonna peale.

Mr. Williamsi peeti juba ammust-aega nagu oma perekonna liimets, ja kuigi tal úle pea-kaela tööd oli, siiski leidis ta tihtilugu waba tunnikese, mille ta perekonna keskel mööda wõis jaata.

Inge oli igasuguse waenulikkuse tema wastu kaotanud ja náis alati sõbralik ja lahke olemat.

Niisama wáhe, kui Williamsi Helmbrechtide perekonnas wõerats peeti, niisama wáhe pidas ta ka ise ennast sellets. Ja mis wabrikutöölistesets puutub, siis oli waenulikkus, mida nad kord „wálsamaalase“ wastu olid tunnud, lugupidamisets ja poolehoidmisets muutunud.

Linuke, kes tema wastu eht weel wiha kandis, ei wiibinud enam ammust-aega Buchenaus. Kõneldi, et Franz Linden jõulu ajal oma ema juures úhe páewa wõersil wiibinud; ta töötawat Reini ááres kusagil wabrikus. Sestsaadit ei olnud teda enam kordagi Buchenaus náhtud.

Inge oleks küll heameelega kord tema ema, kes nüüd Seifferti juures elas, waatama láinud, aga ta ei teinud mõnesugustel põhjustel seda siiski mitte. Wõis ju juhtuda, et ta seal Franziga kokku puutub, ja siis oleks wõinud hõlpsaste wálsa paista, nagu talitaks ta mr. Williamsi tahtmist wastu, mida see kord nii kindlaste awaldanud. Ja seda ei tahtnud ta enam mitte. Aga kui tuline õigus mr. Williamsi sellega oli olnud, kui ta teda selle nooremehe eest hoiatas, sellest sai ta alles hiljem juhtumisewiisi aru.

Páitejapaistelisel weebuaril páewal, mis juba igasuguseid lewadeaimeid rinnas elule áratas, sammus Inge aiamaajatese poole, mis wabrikust möödarwiita tee lõpul asus. Ta astus sisse ja awas akna, et wársket õhku sisse lasta.

Seal kuulis ta hááli ja sammusi aiamaajatese lähewat. Ta waatas wálsa, ja nági laht töölist — Seiffertit ja Kochi — teed mööda lähemale tulewat.

Wáimane elas linnas, ja Seiffert saatis teda wist raudteejaama.

Inge tõmmas enese tagasi; ta ei tahtnud, et töötlised teda oleksid náinud.

Aiamaajatese lähedal aga jáid töötlised seisma, ja Seiffert ulatas teisele jumalagajátmisets káe.

Nad jáid weel natutesets ajaks kõnelema. Korraga ulatas úks nimi Inge kõrwale, mis tema káhepanelikumats tegi. See oli Franz Lindeni nimi. Koch oli Seiffertilt láinud, kas Franz Linden eht jälle oma ema juures kúllakisets on láinud.

„Jumal tänatud, ei,“ wastas Seiffert.

„Miks ja selle eest siis Jumalat tänad?“ küsis Koch.

„Sest et ta oma wiimafel jõluacngel kúllakáigul jugugi ei meeldinud. Tema filmist ei paistnud midagi head. Ja wandus ja áhwardas, nii et hitemus kúllakata. Sa tead ju, mis sel freigipáewal sündis, Koch? Sa oled ainute, kes minu saladust teab, ja ma usun, et ja teda ka edaspidi enese teada hoia.“

Inge káed lákfid ehmatusepárást rufkasets, kui ta neid sõnu kuulis.

Koch kõneles edasi:

„Franz on alati kuumawerelstne, hõlpsaste úlesárituw inimene olnud. Seekord oleks ta oma wiha hooes mister Williamsi teise ilma toimetanud, kui mitte sina tema káest kinni poleks saanud haarata. Wáhest on aga tema wiha ja waen nüüd juba ammu kustunud?“

„Ei, seda ma ei usu. Ja kahjuks on tema poolt wiha-

hooes kóike karta. Jõulu-ajal nági ja kuulis ta, kudas meie kóit Williamsi austame ja tema poole hoiame. Ja see áritab teda kahtlemata.“

„Wist náed ja kóike liig mustalt, Seiffert. Igatahes oleks see parem olnud, kui mr. Williams Lindeni wiha lah-tilastmises lábi suurendanud ei oleks. Ta pidi ju teadma, et Franz seda tale andets ei anna.“

„See oli tõeste julgestúkk. Mõni teine oleks sellega waewalt küll hakkama saanud. Aga mr. Williams ei karda kedagi; see ei lái tema iseloomuga kokku. Sa oleksid teda nágema pidanud, kui ta Franziga noaga enese ees seisma nági. Mitte filmigi ei pilgutanud ta.“

„Ta oleks teda kinni wõtta pidanud lastma. Sellease-mel andis ta tale weel tunnistuse, et ta endale mujal úlespidamisets wõis teenida. Tahtis ta teda eht sellega ára lepitada.“

„Seda ei tahaks ma küll mitte uskuda?“ Seda tegi ta wist mõnel muul põhjusel. Aga nüüd, Koch, ja pead rut-tama, muidu jáid sa rongi peale hiljaks. Jállenágemiseni.“

Inge langes nagu uimastatult seiná wastu. See, mis ta praegu kuulnud, kohutas teda koledate. Sellepárást siis oli mr. Williamsi teda Franziga eest hoiatanud, ja tema oli

Maakunlamisel. W. Schuhi maal.

ameriklast liig waljus ja ülelohtusels pidanud. Miks ei olnud Williams tale jutustanud, mis sündinud oli? Kas ei olnud ta teda kohutada tahtnud, wõi oli ta terwet lugu üleilbse saladuses hoida tahtnud?

Kui aga Franz jälle siia tulets ja mõrtsukawiihil Williamsi kallale tungiks?

Hirmuujoon jooksis selle mõtte juures Ingel üle ihu. Kui ta ainult teaks, kudas ta teda kaitsta wõiks! Jumal tänatud, et Franz enam Buchenaus ei wiibinud; muidu ei oleks Inge ainuist rahulikku filmapillu saanud.

Nii mõttes ta esialgul, pärastpoole hakkas ta juba aru saama, et ta niisugust asja oma endise mängufeltilise poolt küll uskuda wõis.

Inge piitidis ennast rahustada, kuid hirm ei tahtnud temast fiiski mitte lahtuda. Ehtilugu ärkas ta döseti lohutawatest unenägudest üles. Ta oli mr. Williamsi ileni weriselt maas lamama ja Franz Lindeni palja noaga tema kõrwal seisma näinud.

Alles aegamisi jäi ta jälle rahulikumaks. Franz Linden wiibis ju kaugel siit — kudas wõis ta Buchenausse pääseda? —

Wahpeal oli fewade kätte jõudnud. Ornab õhud heljusid läbi aegade ja üle wainude ja äratafid uinuwad taimed talweunest üles.

Oli jõe maituu õhtu. Päike kadus aegamisi aias kaswawate puude taha. Tema punane kuma kattis weel mõni aeg taewast, siis muutus ta ilka kahwatumaks, kuni ta wiimaks tumehalli widewikku kadus.

Helmbrechtide perekond oli õhtusöögi lõpetanud ja istus nüüd mõnufas söögitoas koos. Ingel oli näputöö käes, aga ta wahtis üle selle unistades kaugusesse.

Kas tema weel tulla wõis? Ta oli ju seda lubanud kui ta ainult oma tähtsa töoga lõpule jõuab. Tal oli nüüd nii palju tegemist — palju rõhkem, kui tal seda talmel oli olnud. Uue ülesleiduse joonistus pidi juba enne juulit walimis olema, nii et selle järele kohe masina ehitamist olets wõinud alata.

Alsjata ootamine ergutab närwisi. Kui sammud, mida Inge iga filmapill kuulma arwas, ilka mööda läksid ja kaugusesse kadusid, tõusis ta wiimaks otjustawalt üles.

„Siin on nii palaw, ema, tohin ma weidi rõdu peale minna. Õhtu on nii ilus.“

„Muidugi, Inge, mine aga, mine. Aga ära unusta rätikut ümber wõtmast. Waituu õhtu on karbetawad.“

„Ei, ema.“

Inge astus rõdu peale.

Taewas oli tähtedega üle külwatud. Orn tuuledõht sahitas tafa puude lehtedes, muidu walitses ümberringi saladusline waitus.

Inge toetas enda wõre najale ja hingas mõnuga magusat lillelõhna fiisse.

Looduseilu awaldas Inge peale isesugust mõju. Tahtmata pani ta käed kokku. Tema hinge täitis midagi õndsast ja igatsawat, — see oli püha ja suure õnne aimdus.

All, rõdu lähedal, seisis juba mõni minut keegi mees puu warjus ja wahtis kilttestatult nõiduslikku pilti. Tema widewikuga harjunud filmad tundsid Inge õrna kogu peagi ära.

Ta ei julgenud ennast liigutada, kartes, et ta Inge ära wõib lojutada.

Seal pööras neuu õhates ümber.

(Särgneb).

Argpüts.

Osit. 2. 2.

Sill daamesi ja herrasi uisutatakse rõemfaste lobisebes peeglile jaa peal. Heledad, rõemfad hääled segusivad uistude roginaga, mida teraw raud jaa peal sünnitas.

Rõledaste, nii tõiedaste, et kõit järwe ümbrus meistikult wastu kajas, käis prahwatus. Üks noor neiu, kes ühinda teistest eemal oli uisutanud ja ndrگا loha peale sattunud, oli sügawasse wette kadunud.

Teiste uisutajate seas järwe peal oli ka üks noorpaar. Nad olid pruut ja peigmees, alles eila olid nad oma kihlusi pühitsenud. Neiu pödras kohtunult oma peigmehe poole.

„D.,“ hüüdis ta, „waata ometi, Masja tutkus fiske. Oh, Didi!“

Ja kui ta wastust ei saanud, waatas ta temale otse. Nooremehel nägu oli tubakorwa ja huuled wärisewad, kui ta pölemate si madega abi oisima neiu kogu peale wee sees ja meeste peale waatas, kes kiireste abits ruttaswad, aga ta ei liitunud.

See kõit sündis mõne sekundi jooksul. Tema ideal seisis purustatult ta ees, ta tundis peaaegu põlgust selle mehe wastu, kellega ta alles eila mõttes ühes elust läbi sammuda. Teised olwad teda nagu kangelast temale ette kiitnud. Eöuna-Afrika sõjas oli ta omale kuldse lahingupaela teeninud. Neiu unustas seda kõike, kui ta teda nüüd nii oma kõrwal nägi — argpütsina!

„Didi,“ ütles neiu peaaegu hingetult, „sa kardad wististe wäga?“

„Mina! — Mina!“ kogeles mees, siis astus ta paar sammujaa peal edasi, peatas wärisedes, seisis pisut aega alla wajunud peaga ja pödras kaldale.

Neiu waatas temale põlgikult otse, pödras waitides selja ja sammus ligilad seisma inimeste salga setta.

Tund hiljem istus noormees Frantingham Manori suitsetamisetoas, oma wana sõbra ja obristiga wastamisi, selle all ta ka Eöuna-Africas omale lahingu-ordu oli teeninud, ja rääkis temale kõit ära.

Obrist kuuldas waitides pealt. Kui ta lõpetas, ütles ta:

„Minu armas Carthuse, teie ei ole mitte esimene mees, kes selle üle kurdab. Mäletate weel krahw Maltraversi — ühte kõige julgemat soldatit, kes kunagi Briti sõjawäes on teeninud. Ilma mõtlemata tungis ta kõige tihedama kuuliraha alla ja ei julgenud ometi mitte wiis jalga sügawasse wette hüpata, et oma enese last päästa. Teie ei ole mitte esimene weekartija, kellega elus olen kokku juhtunud ja ei jää ta wististe mitte wiimaseks.“

Kui nad alles kõneleswad, astus üks teener fiske ja andis Carthusele ühe pakki. „See on teie jaoks herra!“ ütles ta sealjuures.

Mehaanikult wõttis Carthuse selle wastu ja awas kofe.

Üks ehtekastike tuli nähtawale, seda nähes hakkas tal külm. Rastikestest kustus teemantförmus wälja ja weeres pörandal edasi, waiba peale, kahe herra wahel peatama jäädes.

„Oh!“ tegi obrist. Ta kumardas ja tõstis förmuse ülesse ja pani laua peale. „Ma tahan weel täna Dorothea Mannersiga rääkida,“ trööstis ta, „ma tunnen teda juba lapsest saadik. Tema on pooleti laps alles ja tunneb kõit elu wäga wähe.“

Carthuse tõusis üles.

„Serra obrist Trowbridge, kas teie olesite nii sõbralik, ja ütlesite temale, et ma teda mitte enne jällenäha ei taha, kuni ma oma tänase ülespidamise jälle heats ei ole teinud.“

Obrist Trowbridge wõttis figari suust. Ta tahtis midagi ütelda, tuli aga teise mõtte peale.

„Lähete teie Londoni tagasi?“

„Ja, nüüd kofe.“

Lähemal filmapilgul oli obrist ühinda. Ta suitsetas oma figari rahulikult lõpuni ja läks siis wälja aeda. Ta nägi Dorothee Mannersi oma sõbrannade keskel, kes weel sündmusest pörutatud olivad. Kui neiu majasse tahtis minna, hüüdis obrist teda:

„Miss Manners, ma soowisin teiega rääkida.“

Neiu jäi teisma.

„Ma tulen praegu Carthuse juurest.“ Ta peatas, aga neiu waitis. „Mina ei olnud täna hommikul mitte järwe peal, aga tema jutustas minule, mis seal sündis.“

„Et tema argpütsi osa mängis?“

„Mina ei saa Didi Carthuset mitte argpütsiks nimetada, palju enam aga wahwats meheks, kes kuus lahingut läbi on wõidelnud Herefordshire-rügemendis, ja selles rügemendis ei ole ühtegi argpütsi. Miss Manners, teie olete weel wäga noor; kas teie ei wõi ühtegi wabandust leida? Kas teie ei tea, et mehi leidub, kes wett nähes ärarääkimata hirmu tunnewad — hirmu ilma argtuseta, ainult juba selle mõtte juures kõige sügawamast südamest kartust tunnewad, et wette hüpata.“

„See on niisugune hirmus juhtumine. Ja mina pidasin teda kõige wapraks meeste seas.“

„Teie olete temale förmuse tagasi annud.“

„Ja, mina ei wõi kihlusi enam makswaks tunnistada. Ma usun, see üks juhtumine on kõit minu armastuse tema wastu ära surmanud.“

Obrist oli muidu hea inimeste tundja, aga naiste juures ekkis ta ifka. „Siis ei wõinud teie armastus kuigi sügaw olla,“ ei saanud ta ennast ütlema tagasi hoida. „Carthuse soowib teile kõite head. Ta lähleb täna ära ja ei taha enne teid jällenäha, kuni ta täna ennelõunase juhtumise heats on teinud.“

„Kuhu ta lähleb?“

„Seda ei tea ma mitte, aga kui minu arwamine õige on, siis peate temast ligemal ajal Indiast kuulma.“

Obrist pödras ümber ja jättis neiu seisma. Ta ei teadnud ifegi, pidi ta seda neiu wihtama wõi lahetsema. Kui ta majasse läks, oli Carthuse juba kadunud.

See peidetud rahulolematuse, mis aasta jooksul Indias tugewamale ülewõimule alla andis, oli jälle torra üleleemas. Serwes maatonnas olid pärismaalased ennast ühendanud ja siis kirjutasid ajalehed asju, mis 1857. aasta hirmulugusi meelde tuletasid.

Kõigeparemad Inglise rügemendid sõitsid kiireste Indiasse oma sealolematele alalistele wägedele abiks.

Juba lühike aja pärast olid nad kõigepalawamas lahingumõllus. Teated, mis Inglismaale tulid, ei kõlanud just mitte trööstiwalt. Pärismaalased olid hästi warustatud ja äärmiselt kartuseta. Fanatismusest wälja kaswanud hulumeelsufega hakkasid nad mitu korda suuremale Briti wäele wastu. Lagajärjed olid tõsised — surmude nimekirjad olid arutu pikad.

Mõnedki paremad Inglise ohwitserid langesid selle teise India mäsju ohwrits.

Siis tulid pikkamööda wõiduteated. Suure waewa ja jõulukutufega olid inglased kaotatud maa jälle tagasi wõitnud ja panid seal oma walitsuse uueste maksa.

Herefordshire-rügement wõitles ühes gardawäe-rügemendiga Delhi all, kus pärismaalased kõige enne olid mäsjaama hakkanud ja garnisoni maha tapnud.

Carthuse oli ennast õige julgena näidanud. Rodus luuges neiu tema wõitlustest ja wõitubest. Siis tuli ühel hommikul kohutaw teade, mis ta südant sügawa kurwastufega täitis — sõnum suurest lahingust, milles Herefordshire-rügement kaasa oli wõidelnud ja langenute nimekirjas — tema nimi.

Kurwastufega, mis mitte suurem ei oles wõinud olla, kui ta tema oma poeg oles olnud, otsis obrist Trowbridge teda paljude langenute hulgas.

Mispea kui surnud kiireste kaewatud ühishauda pandi, mis neile wiimaseks rahupaigaks pidi saama, waatas ta weel kord kõigile ühtikult näosse.

„Ma palun Jumalat,“ ütles ta, kui wiimane maetud oli, „et ta mitte elusalt nende kurdite kätte ei oles sattunud.“

Delhi oli weel wiimane linn, kus mäsajad wastu pidasid, kõit teised kindlused olid juba jälle inglaste käes. Delhi, mis oma tugewate müüride wahel peajuhatajat warjas, oli ärarääkimata. Peaforterist tuli käst, et ta langema peab, kui obrist Trowbridge tungis mitu korda linna

peale, fiiski ei olnud tema jõud selleks tugew küllalt, ja niisama palju kordagi löödi ta jälle tagasi.

Need olid raske päewad obrift Crowbridgele. Ta oli igalpool ja ütles enese ta kõigetarwilisemaft puhkuseft lahti. Ta nägu oli tõfne, tumud koku pigistatud, pill tarretu. Järelijätmata kartus waewas teda ööd ja päewad — kartus, milleft ta kellegile midagi ei rääkinud — et ühel päewal wõidaks Delhi ft wälja tungida, ja see oleks siis kindlaste täielik laotus tema wähestele meestele.

Ta seisis eelwahtide rea ligidal ja rääkis ühe ohwitseriga. Päike põletas armutatult ülewalt alla meeste peale ja helkis terawalt linna walgetelt katustelt tagasi.

„Täna öösel tungime weel korra linna peale,“ ütles obrift. „Niipea, kui pimedaks läheb, hoidke mehed walmis; ühtegi signali ei tohi anda, ühtegi häält teha, mis ettewõtte nurja wõiks ajada. Kõige suuremas waitfuses on meil lootus tagajärgebe peale ja sellepärast ei tohi ükski hääl meid ära anda.“

Pisut hiljem tuli üks korporal raporti andma.

„Minewal ööl, kui ma wahitorral olin, arwasin ma, piisft najale toetades, tee peal, mis Delhi peawarawa juure wiib, tasast krabinat kuulwat. Oli wäga pime ja ma ei näinud midagi. Ma hüüdsin, aga ei saanud misft wastuft. Wiis minutit aega ei pööranud ma oma silma selle koha pealt, kust ma krabinat arwasin kuulnud olewat, seal kuulsin ma sedasama häält jälle ja nägin pimeduses ühte warju liikumat — minu armates oli see üks pärismaalane.“

„Lasftite tema peale, nagu teil eeskiri oli?“

„Ei, herra, ma jooksin ligemale ja tahtsin teda pajoneti otfa wõtta.“

„Muidugi piüüdsite ta kinni.“

„Niipea kui ta aru sai, et teda nähtud on, pani ta nagu nool Delhi warawate poole. See oli üks neift fatiri poistest.“

„Kui teie weel lord mõnda pärismaalast meie eelwahtide ligidal nuusimas näete, siis laske kohe, ei tee wiga kui meie laager selle läbi üles ärkab. Teie teguwis oleks teie felttimeeste elu wõinud maksta, kui siis pealetungimine oleks järgnenud.“

Korporal Harris kumardas ja läks. Ta tundis enese nagu kangelase olewat kui ta tuli, ja läks selle mahajurutud tundmusega, et ta hädapärast weel sõjakohtu käest pääses.

Kui obrift üksi oli, waatas ta wäsinud filmadega linna poole. Wiimaks ometi oli see eelmäng paha pöörde wõtnud. Tal ei olnud kahtlust, et fatir nende wäejõudu käis uurimas.

Obrift Crowbridge sammus ühe üstfult seiswa telgi juure.

„Serra peamees Bellamy“, hüüdis ta poolwaljult.

„Balun, herra obrift,“ wastas üks hääl ja üks logu ilmus telgi awause peale.

„Ma olen asja jarel mõtelnud,“ ütles ta „täna öösel ei tungi meie mitte peale; ainult pange kaherõdised wahid wälja.“

„Kuidas kästite, herra obrift.“

Peamees waatas oma ülemale järele ja imestas, mis selleks muutuseks küll põhjust wõis anda.

Kõhuru waitus walitses sel õhtul ohwitseride seas. Kõit olid rõhutud.

Õhtusöögi ajal tuli üks kästjalg obristi juure.

„Ma leidfin selle tüki paberit,“ ütles ta, „üsnä meie eesliinilt.“

Ta pani ta ette tükkese määrinud paberit, mille peale mõned sõnad olid kriiteldatud. Obrift luges neid sõnu sügawas mõttes ja lootusekir walgatas ta filmis. Ta waatas oma ümber.

„Sunneb teist keegi hästi herra Carthuse käekirja?“

Sindude polk Mesopotamias.

„Ma usun, et tunnen,“ wastas üks noor leitnant. „Mina olin temaga kirjawahetuses.“

„Tulge siia,“ ütles obrift. Kannuseid kõlistades tuli noor ohwitser obristi kõrwa ja luges kallihinnalist kirja.

Ta filmad wälkusid ja tasase häälega ütles ta: „Mina pean seda Carthuse käekirjaks, aga wanduda ei wõi ma selle peale mitte; wastutus oleks liig suur.“

Obrift nikutas peaga.

„Minu herrad,“ algas ta, „minewal ööl tungis üks fatir meie eelwahtide liinini. Seda nähti ja ta põgenes Delhi tagasi. Täna õhtul leiti ta kiri eesliinilt, sealtjamaft kohast. Alla kirjutatud on Carthuse — Carthuse, kes neljateistkümnepäewa eest jäljetult kadus.“

Obristi mõtted rändasid ühe teatud päewa juure tagasi, mil Carthuse temale ütelnud oli: „Ütelge temale, et ma enne tagasi ei tule, kuni ma tänast tegu heaks ei ole teinud.“ Oli see, see heaks tegemine?

„Ma loen teile selle kirja siis ette: „Ma olen Delhi wabatahtlikult. Homme öösel tungiwad nad teie peale wälja. Õhtupoolset warawat walwawad tats meest. Kui teie täna lehtööfel sinna tulete, leiate tema awatult. Ma tean, et teie tulete, kui teil üksainusti kuul weel alles on; õht on puhas, ma kuulen teid, sest ma ootan õhtupoolsete warawate ligidal.“

Obrift pani paberi hoolikalt kokku. „Alla on kirjutatud: „Reginald Carthuse.“

Jgaleiülele paistis see mõte küllalt wõimalik. Loomu-junniliselt rändasid kriigi mõtted mehe juure, kes wabatahtlikult selle kardetawa ulesande oma peale oli wõtnud.

„Mida teie näid teete, herra obrift,“ küsis üks.

Obrift wastas nende oma mõtetega: „On tats wõimalust. Kas see on tõeste Carthuse, keda eila fatiri riides eesliinil nähti, ehk, ta on seal wangis ja siis on kõit see asi meile ainult piüüdmiselõfuts. Sel juhtumisel langewad nad enne juba meie peale, kui meie õhtupoolsete warawateni jõuamegi.“

Ta peatas. Mõned filmapilgud walitses sügaw waitus, siis kostis üks hääl: „Kui see tõeste Carthuse oli, mis-pärast ei tulnud ta eesliinist läbi meie juure?“

„Kui temale eilane külas käit peaaegu elu oleks maksnud ja täna öösel on minu käsu peale kaherõdised wahid wälja pandud. Aga mõtelge, minu herrad, et see sedel just meie eesliini juureft leiti ja siis pidi ta liini hästi tundma.“

Obrift waatas enese ümber seisjate peale.

„Minu herrad,“ ütles ta kindlaste. „Meie tungime wälja.“ Kergendatud ohkamine terwitas ta sõnu. „Sumal olgu tänatud!“ ütles üks hääl.

Obrift Crowbridge wõttis taskufella wälja. „Wiis minutit puudub üheteistkümnest. Meie peame punktipealsed

Edgar ja Josef Wischnewski,
Mõlemad tegewas sõjaväes.

Ed. Rimast,
Wõrust.
Tegewas sõjaväes.

Hans Rõigas,
Abjast,
Sapõr. Tulekõitlik.

Oskar Riiutli,
Wõnnu kõh.
Tegewas sõjaväes.

olema. Ühtegi märgufarwe, ainult üks ükfit pauk. Peamees Bellamy, muretsege kõige muu tarwilise eest."

Kolmveerand tundi hiljem olid kõik mehed walmis. Dotamise põnewus seifis nende nägudel. Olgugi, et neile midagi ligemalt ei olnud seletatud, aimasid nad, et midagi ifeäraktitu sünnib.

Wiis minutit enne keskööd jätsid nad laagri maha. Ces marsssi obrist Trombridge.

Kiiress marssi tempos lästwad nad mööda tolmust maanteed, mille lõpul õhtupoolsed wärawad seifid.

Obrist ojas filmad wõimalikult pärani, et midagi näha, aga warjud olid liiga sügawad.

Sada sammu eemal nägi ta — ja wägise surus ta rõemutisa tagasi — et wäraw awatud oli. — Carthuse oli kirja kirjutanud ja Carthuse oli tõeste Delhis.

Galoppis lästid nad wiimased asted mäest ülesse. Mõned sekundid hiljem seifid nad Delhi müüride wahel.

Wärawate ligidal lamasid kaks tumedat kogu maas. Üks kolmas ligines kiireste. See kandis fakiri riideid.

"Carthuse!" hüüdis obrist. "Sumalale tänu!"

Boottundi hiljem oli Delhi langenud.

Kiireste lendas sellest teatus Inglistaaale. Singatumalt jooksid ajalehe poiskesed mööda Londoni uulitsaid ja kuulustasid seda rõemust sündmust wälja.

Üheksa kuud hiljem, kui rohuaiad oma ilusamas ehtes olivad, seifis Carthuse Francingham Manori salongis. Dorothea astus ükstele sisse. Ta läks neiuile wastu.

"Dorothea," algas ta, "ma olen tulnud sinu käest küsima, kas sina minu sõrmust tagasi tahad wõtta — kas sa usud, et ma nüüd kõik heaks olen teinud?"

Ühtuse färaga filmades, waatas ta mehe peale, keda terve Inglistmaa, kui kangelast teisest India mäsimust, austas. Raeratades ulatas ta temale oma käe wastu. "Kui sina nüüd mind veel tahad?" ütles ta andespaluwalt.

Unenägu.

Marie von Ebner-Eschenbachi järele tõlk. J. R.

Ma nägin unes, et olin täieliku lennumasina üles leidnud ja sellega ilmaruumis nii kaugele lenanud, et pildid sündmustest, mis maatera peal sadande ja tuhandate aastate eest olid, all 3 nüüd minu filmade ette kerkisid.

Minu ees awanes wõderastama sundiw waade.

Suured hulgad pruunikaid, tugematawuga inimesi töötasid hiiglasuure ehituse kallal. Nad raiusid, saagisid, kaewasid, mõetsid kolekastete müratate kallal ja nende meisterdusel walmisid püramidid astmed. Ülewal nende peade kohal kerlesid suured õhulaewad ja lennumasinate parved, keda ma alguses lindubets pidasin. Neid oli igatfelti, iga meie ajal tuntud süsteemi, aga nad olivad täielisena mehhanismufega, nad olid täiusle wiidud. Nad lendasid igatewiisi: päri tuult, wastu tuult, ülewalt

suure kiirusega alla ja alt üles. Neil olivad peal rasked loomad kõrbeliwa, raubliwa, Niluse muda ja telistiga, aga ta datlid, bananist, wiinamarju ja iga seltsi soojamaa puuwilja. Minu filmade ees ehitati igawest püramid, kus lennumasinate waestele töõrajadele suureste abiks olivad, neile töõmaterjali, toitu ja kojutust kätte langes. Oh teie kallid heategijad, loowa inimesewaimu paremad leibused, künas teie juba tarwitusel olite, aga teie kadusite ilmast ühes muinasaja kultuuraga!

Mulle aga oli antud neid uuele, kõrgemale elule äratada ja ma küisin tänades saatust, kes mulle ja ühes sellega ka terwele ilmale, selle õnne osaks oli lastnud saada. Miljonite lennumasinate abil kaswas liikumine ilmas muinasjutulisele kõrgusele, laubanduslike läbitäimisele teed walmistades. Kiiremale liikumisele ei teinud takistusi enam mereh, mäed, rabad ega jõed. Kõik teed olid nõõridiged ja läisid igalt poolt otse, ilma wähemagi takistufeta. Näljahäda ei näinud keegi, teda tunti ainult nimepidi. Suhtus kufagil wili äpardama, kofe jaotis teine maafond, kas wõi teieft ilma otjast, elutarwidusi lifaks ja oli õnnelik selle üle, et oma ainetele tarwitajaid leidis. Rahwaste jõutus ja kõlb-lus kaswas. Meisil õhnus kustus, sest heldeks saab iga inimene, kellel wiletust ei ole karta. Waimudused ja sihtita tahtlused ei seganud enam rahwaste waateid üksteise kohta: igaüks walmistas otfused iseenda äraarwamise järele. Lahturawad piirid langeisid, ei olnud enam wõderaid, kõigil inimestel oli üksainus, ühifelt armastatud isamaa — maatera.

Suurteks heategijateks, ainestest kufitufest päästjateks olivad lendajad ühele muinasrahwale — kui suurt kofu wõikisid nad weel kulturarahwale tuua, seda ei jalka jureliku meel üles arwata.

Ülewoolawast õnnest täidetud, lendasin ma kui nool alla maatera poole ja astusin ühte töõkotta, kus agarad uurijad sügawas mõttes lennumasinate täiendamise kallal higistasid. Ma waatlesin filmapilgu nende töõtamist ja sügaw taastundmus ajus mu rindu. Ma nägin nende wäsimata hoolt ja püüdmit ja selle tagajärgede tühjust, hädaõhtust, mille alla nad endid mureta paenutasid ja pettumusi, mis neid hirwitades luuras.

Lapsed! lapsed! pidin ma juba neile hüüdma ja suure mõistatufe teerõõlme neile lahti pidema. Aga — nad hahtasid kõnelema, harutama, nõu pidama ja ma kofufin ära, wiiwitasin, ning — waitifin . . .

Mille peale need uurijad mõtleisid? Mis oli nende püüete siht ja eesmärk, mille poole nad rühkisid? . . . Sõ ja otstarbeks pidivad nende ülesleibudud töõtama hahtama, tapariistad pidivad nende lennumasinatest saama. Neile ei saanud weel kümnete werstade kaugele lastwateft juurükkidest, mis meisterlifel tarwitamisel wastafe widasi nagu loogu maha niidawad, ei . . . neile ei jattunud neift . . . Pilwdest mõtleisid nad tulla, kuulirahet alla ragistada oma wenbade, kaaselanitufe peale, oma armja kodumaa: maatera peale.

"Oh armas Sumal, ära lafe neid mitte leida, neid mitte!" karjatasin ma ja — ärkasin.

Hans Leikop,
Kapla kib. Väeteenistusest
wabastatud.

Herman Wiporn,
Kapalt.
Tegewas sõjawäes.

Ernst Iberüitle,
Wastse-Kooslast.
Sõjawäljal.

Heinrich Drning,
Sallinnast. Sõja algusest
tegewas sõjawäes.

Gustaw Metusalem,
Juurust.
Tegewas sõjawäes.

Minu esimene lahing.

Augustikuu 27. vastu 29. öösel läksime kraawi Siberi kütta ära wahetama. Siberi kütid teatasid, et sakslane siin kohas kõwaste kindlustatud olla ja raske teda sealt wälja liiata. Naerdes ütlesime, et kui meie neid wälja ei löö, siis ei löö neid keegi siit wälja. Täieste meie küll ei teadnud, kas meie peale tungime või ei, aga sõjamees peab ju alati walmis olema. Hommikul nägime, et sakslase kraawid meilt kaugemal polnud kui 150—200 jammu. Ilm oli ilus, päite paistis kenaste, lennumasinad keerlesid pea kohal. Nõ tuli peale, täiskuu walgustas meie ja waenlase kraawisi. Eht küll walge oli, siiski lastis sakslane raetisi. Kõik oli wagane ja ilus päewal ning öösel, sakslane lastis ikka mõne summa-dani ka, need aga lendasid üle meie peade, 5—600 jammu. Meid oli temal wõimata suurütkidest lasta, sest killud lendasid tema oma kraawi ning teeskis tema omale kahju. Ühe sõnaga, seda juba sakslane ei tee, mis tema omale kahju wõib tuua. Septembrikuu esimesel teati rääkida, et homme tungime peale. Sõber rääkis sõbrale, seltsimees seltsimehele. Nahtades ütlesime üksteisele, mis moodi pealetungimise korral peab kraawist wälja minema, kas jalad ees? Tuli õö. Kõik harilik, wainne, ainult harwad püssipaugud segawad täielist waitust. Püssipauku aga ei pane ütski tähele, olgu kraawis eht kraawist wäljas olles. See nagu polegi haawaw ega surmaw, mis piisist tuleb. Hommit tuli ja päew tõusis, meie kui ka waenlase batareid wäljasid. Arusaadaw olit kõigil, et täna meie weel peale ei tungi. Ohtul, kui suppi tooma läksin, kuulsin teiste roodude eestlaste käest, et hommikupoole koguni meid ära wahetataks ja meie polt peale ei tungigi seekord. Sõin suppi kõhu täis ning lerge meelega pöörasin kraawi tagasi, seltsimeestele suppi ühes wõttes. Sealt aga käjutati juba käspommide ja konserwide järele. Toodi pommid, toodi konserwid ja suhtarid. Konserwa andes seletati, et süüa neid ei tohi ja homme tungime peale, ajame sakslase pagan teab kuhu ja siis pole wõimalik kõõki järel tuua. Siis läksime ja tõstisime endi traataiad nii, et wõimalik oli läbi minna. Kõik ootasime hommitut ja päewa . . . Sugu hakkas koitma, kui meie batareid tuld hakkasid andma ja meie waatastime rõemjal, kui meie pommid otse waenlase kraawi kullusid ja kuidas siis sakslased ksendasid. Põnewusega ootasime, millal tund tuleb. Kella 1 ajal pidime peale minema. Iga minut oli pill, plotski sai plotski järele suitsetatud ja juttu ajatud, muidugi jelle üle, et kui mina surma saan, kirjuta sin wististe kodu. Adressid olid juba ennem wahetatud. Meie batareid andsid elawalt tuld. Sakslane lastis aga hoopis wähe meie poole, ja needki pommid, mis tema lastis, ei lõhnenud kõik.

Nahtasime, et sakslase pommid on täieste hapuks läinud. Pealegi lastis ta koguni wähe vastu, kõik, kes meie esimesel liinil olime, rõemustasime, et sakslane nii wilets on. Haawata ei saanud meie roodust ütski sakslase pommiga.

Roo komander käis kraawis edasi ja tagasi, julgustas mehi ning ütles, et kui peale lähme, siis ärge ütski maha jääge. Meie selle vastu ütlesime, et ütski maha jääda ei taha ega tohigi, ning, et kõik tahame sakslasele walu anda. Juba oli kella 10 aeg (3. septembril), kui käik anti finelid rulli keerata. Kõik said järsku tööd, kõik ajasid finelid rulli, üks wannub, et paha kraawis finelid rulli ajada, teine wannub, et finel saab mullafeks. Mina aga ajasin ruttu fineli rulli

Räisin mööda kraawi oma sõpru, eestlasi, weel waatamas. Sain endi roo weskteriga kofku, see oli ka eestlane, pealegi ühe walla poisid. Ütlesin, kui näed, et mina enam ei liiguta kufagil maas, siis saada wististe kodu teatust. See lubas seda ja palus mind sedasama teha, kui lugu ümberpöörduid on. Minule anti käik kuulipildujaga ühes minna. Panin enese siis walmis ja hakkasin sõpradega jumalaga jätma. Üks poolakas, kellega ma hästi läbi sain ja kellega suppi ühest katlast söin, ütles: „mis ja katlast ilmaaegu wõtad, ega sul seda tarwis ikka enam ole, mina ei wõta ei katelt ega palatit ega suhtarisi lenda, mis nendega enam teha.“ Minu arwamine oli teine, wastasin, et mul kõik weel tarwis lähed ja mina midagi ära ei wiska. Läksin siis kuulipilduja juure, kats teist eestlast olid ka kuulipilduja kaitsejaks määratud. Dotasime, millal tund tuleb. Juba oli kell 12 . . . Iga minutiga lähenes filmapill, weel tegin paar mahorka-plotskit ja oli ka kell 3/11. Kuulbus komando: „Kraawidest wälja!“ Ma astusin kõrgema koha peale ja waatastin, kuidas meie mehed kraawist wälja ronisid ja Saksa kraawide poole jooksid, ning ühes kellega tuli mulle midagi ennekuulbud lõginat meelde, nii kui oleks heina niidumasinad mitu olnud, ja kõik tõotaksid. See aga polnud kellegi heina ega rullki lõitusemasin, waid Saksa kuulipilduja larin. Ma ei kartnud august waadata. Näiid läks meie teine ahel kraawist wälja. Kui jälle waatastin, siis nägin midagi, mis mul naljakas oli: meie mehed jooksid Saksa kraawide poole, austerlased aga jooksid, känd päästi, meie poole, karjudes „пань, вась!“ Juba oli mul aeg waatamisfeks otfas, sest kolmanda ahelaga oli omal kord wälja minna. Wõitsin piissti pahemasse kätte, kuulipilduja padrunikasti paremasse kätte, ja olingi walmis. Tahtmata lõin filmad ülesse, nagu abi otstima, sest kole on ikka ka kuuliderahe alla minna. Mis ma aga nägin, oli lugemata hull Saksa shrapnella; lõhlesid pea kohal, ja toleda häälega tuli ikka uust otse minu poole, malmi wõi terafetükid wingusid minu ümber. Ka raskestest suurütkidest hakkas sakslane meie esimest liini lastma. Minut oli kole ja, kui kraawi waatastin, seal roomasid haawatud, meie ja Austra omad, sakslane aga lastis edasi oma kuulipildujatega. Esimene ja teine liin olid küll wõetud, aga sakslane oli kuulipildujad puude otja ülesse pannud ja lastis sealt edasi. Juba ronisid 5. kuulipilduja meest kraawist ühes kuulipildujaga wälja. Meie kes kuulipildujat kaitsema olime määratud, olime 8 mehega: 3 eestlast ja 5 wenelast, targasime ka kraawist wälja. Juba olid 3 meest, kes kuulipildujaga olid, haawatud, kats

wedasi kuulipildujat weel, kui meie nendega ühte ritta saime, siis aga said 3 meest meie hulgast weel haawata wõi surma. Aga edasi. Saime oma traataedadest läbi, tulid meie mehed wastu, karjudes, et sakslane meie peale tungib suurema arwu meestega, kui meie olime. Põõrasime ümber ja tulime tagasi oma kraawi. Kuulid sumised kui käsed minu ja muidugi kõitide ümber. Kui kraawi saime ja kuulipilduja wana koha peale ülesse panime, puhkaside ja lugesime, mitu meid weel on. Oli 13 mehest 7 järel. Kiirelt panime kuulipilduja ülesse ja meie masin hakkas töötama. Ise waatasin, kuidas sakslased suure karjaga meie kraawi poole jooksid. Meie masin tegi tör-rör ja ühtegi sakslast polnud enam püsti näha. Haawatuid tuli palju meie kraawi, kes ise aga tulla sai eht kes roomata jaksas. Ja kuulipilduja ümber kogus juba hull haawatuid, sest siin oli lagi peal, warjas srapnellide eest. Ma panin wiimaks kasti maha ja läksin lahtisesse kraawi, sammu 10 kuulipildujast eemale. Seal tuli suur sakslase pomm ja lõhtes sammumüüsi minust eemal. Õi minu ja mu feltimed mulla alla. Ja kui wälja puperdasin, olin jälle lagedal: kasti oli mulda täis. Teine pomm kukkus kuulipilduja kaitsekatuse peale, lõi selle puruks ja tappis müüsi nendest, kes seal all warjus olid. Mina ja kaks mu seltsimeest asustime kraawi, panime püssikatsid waenlase poole ja lastime mõne paugu, sest kuulipilduja oli wigastatud. Sakslane aga meie peale ei tulnud, waid jäi oma kraawidesse rahule. Olime kuni õõfeni weel wana koha peal, siis wahetati meid ära. Kui teine päew meid polgukomander nägi, tänas meid eitase töö eest ja ütles, et teine lord õnnelikumalt peale tungime.

Nii oli minu esimene pealetungimine. Mul oli õigus: minul oli weel kõiki tarwis, katlat ja palatit, aga mu sõber poolatas enam tagasi et tulnud, kuulsin, et tema rasket haawadega sakslase kraawi olla jäänud ja, wõib olla, et temal enam midagi tarwis ei ole. Ka kaks eestlast said küllma haawa. Weel käisin 2 korda peale tungimas, aga need enam nii toledad ei olnud. 19. septembril sain käest haawata ja sõitsin ära. Praegu on aga haaw terwe ja sõidan jälle sõjawäljale. Olgu mis on, aga esimene pealetungimine mu meelest ei lähe, tahes eht tahtmata tuleb minu filmade ette. Praegu, kus neid ridasi kirjutan, olen kuberm. nõrgajõuliste komandos.

Terwitan ka omaid ja Eesti neiu

Otto Arakas.

Sõjameeste terwitused.

Terwitan kõiki kodumaalast, waenuväljal wiibides, waenemaid, wendasi, õdesi ja ka Eesti tuttawaid finislini ning paluks ka mõnda rida minu jaoks paberile panna. Soowin kõigile head õnne. Jällenägemiseni.

Johan Unwer.
Abjast, Salliste kibetonnast.

Teel ratsa Rumeniasse terwitab kodumaalasi meie kaastöölise Karl Raasik.

Siendus. 117. sõjanumbris on ühe sõjamehe pildi all nimi waleste trükitud. Peab olema Johan Unwer, Salliste kih., mitte Johan Kuwer.

Ajakohased raamatud lastele:

Abits-ijedõpetaja.

Sind 20 kop.

Sjand Kuterpalli naljakas reisilugu.

Sulga piltidega. Sind 20 kop.

Suuletäht.

Piltidega. Sind 30 kop.

Lumivalge luigeke.

Sjaar Saltan ja würrst Gwidon. 14 pildiga. Sind 20 kop. Saada igas raamatukaupluses. Pealadu „Leodus“ Tallinnas.

Seal, kus ainult sõjariistadel hääleõigus on.

Bootele Mesikäpp.

LXXXIII.

Esmapäew, 11. juuli, jõudis õhtule. Ühtegi rongi ei saadetud minema. Hommikul kuulsin, et üks segarong oli saadetud haawatute ja sõjawangide, austerlastega, õffel Moskwa poole. Siin R. wõib iseäranis palju sõjawangist, austerlasti ja sakslasi näha. Need jutustasid, et nendel seljatagune iseäranis kindlustatud ei ole. Küll olla Beremõshl niisama kindlustatud, kui minewalgi aastal. — Õhtul tell kahetja ajal sõitis üks sanitarrong ette. Arsti käest kuulsin, et see rong Kurkskise sõidab, järgmine aga Moskwasse. Jäin järgmist ootama. Eht läheb weel õnnets Moskwasse pääseda.

12. juuli. Arstasin kell ühe ajal õffel üles ja kohtusin, et nii kaua olin maganud, sest õhtul teati rääkida, et rong õffel kell kaheteistkümneme ajal Moskwa poole teele saadetaks.

Jalutasin platwormi lõpuni ja leidisin seal esheloni õletõttide ning waipadega walmis olemat. Wõtsin fineli ja seadisin enese wahikorda. Tung oli suur, kuid jõudsin sihile.

Hommikul kell üheksa ajal hakkas rong liituma. Seljataha jäi wana ajalooline R. oma suurlinnaliste kui ka taluurtstuliste elitustega, oma eleantrides herrasahwa, isandate ja lastilise kõnnakuga daamidega ning oma paljasjalgsede huliganide, feltkonnajätiste ja wiistudes uitawate, lohata kõnnakuga kilailubustega. — Jlus on R. oma sirgete uulitfate, oma suurlinnaliste majadega, ilus on ta oma kindude, nõlwade, tammesalude, laifalt jookswa Dneftri, Desnaga, oma hiiglasildade, rebutide ja viaduktidega. . . Jlus, kui waba oled ja raha tastus on.

Kui rong liikuma hakkas, oli siida rõemus, et edasi pääsefin, edasi Wenemaa südamesse, emakekse Moskwa poole, nagu wenelased teda nimetawad. Edasi, kodumaale ligemale. R. Moskwasse on ligikaudu üheksajada wersta.

Teel on kas niidetud wõi niitmata heinamaid näha, walmiwa ruffi- ja nijupõldudega.

Raisterahwad on liihiketes kleitides ja peatates, mis wäga meie Tartu ülikooli korporantisi meelde tuletawad. Ka sõjawangisi on põldudel töötamas näha, iseäranis austerlasti.

Õffel jätsime seljataka R. raudteeõlme ja R. linna ning liikusime edasi Kiiewi kubermangust edasi Tšhernigowi kubermangu, sealt Drelli ja edasi Kaluga kubermangu läbi Moskwa kubermangu. Jättsime seljataka Sernoma linna ja Rawli alewi teda ümbritsewate rabadega. Tee ääres wõib nüüd peale wihjapõldude ka rohkest lanepõldust näha. Maa on madal wõi jälle liiwane, sellepärast ka põllupind wähest saaki andew, pealegi wenelased, kes põldu wäga hooletumalt harib. Kõlad on enamaste madalate majadega. Dieti wõib neid wilekateks, wanapeks, halatsemisewäärt urtsikuteks nimetada. Elanikud on waeled, nagu nende wälimus ja riided seda tunnistawad. Nii raudteeääres, kus põllusaaduste turuletoimetamine kergem on ja nende eest paremat hinda wõib saada. Mis peab aga raudteedest eemalseiwate külade kohta mõtlema. Misjuga wileksad need küll wõiwad olla? Torewad herralikud hoone-mürad on neis närustes külades ainult kiritud.

16. juuli. Täna hommikul saadeti osa haawatutest P linna. Mina jäin paigale. Eht saadetakse edasi Petrogradi poole, et sealt edasi Tallinna pääseks!

Kurja läks aga see lootus, sest õhtu eeli teatati mulle, et mind S. kubermangu määratud on. Ei ole midagi parata.

Umber kella kümne ajal õhtu peale selle, kui meid esheloni oli paigutatud, kus koikad nõõride otjas kiiguwad, hakkasime liikuma. Sõita on meil 168 wersta, kuni W linnakesesse, mis meie rawitsemisekohaks on määratud. Nüüd on meil ainult üks soowiks — peats jattuma, erahaigemajasse wõi linna eht semstwo omadesse,

Rella kahelksa ajal hommitul jõudfime W. jaama, mis linnakesest umbes werst maad eemal. Siia oli õige palju kiiitjohuseid wastu saadetud, kuid suurem hull meist sammub omal jalal linna. Linnatene, wähe juurem meie Baltistist, ajub kinkubest ümberpiiratud orus, nii et temast jaama muud ei paista, kui kirku tornid, mõnebe kõrge-mate majade katused ja kinkul seisew kõrge müü-riiga ümberpiiratud wangimaja.

Meid asetati siin awarasse kahelordsesse puna-kest telistikwiit waimuliku toolimaja ruumidesse. Woodid puhtate linadega jne. on tulimud ning nendes ei ole enne meid weel teegi puhanud. Sõdt on hea, niisama ka ümberkäimine. Haigemaja juha-tajaks on riigindunik ja kindrali aukraadi kandja arst Schwartz, ümberristitud juut. Rawitsemine seisab aga peajasalikul naisarsti Welsandrowitschi juhatusel, kes hommitu wara hi'ga õhtuni tohal ja ametis on. — Olen oma kohaga täiesti rahul. Päew peale meie siia ajumist täis ka Z tuber-ner meid waatamas.

Mõni päew peale selle, kui meie siia asustime, loeti meile kõigeförgem käsutiri ette, milles delbud on, et haawatud ja haiged sõjamehed peale rawit-semist kodu ühitseajalisele puhtusele lubatakse — Europa Wenemaal kuus ajaks, Kaukasias ning Siberist pärit olemad aga seisumets-nädalaks. Ühels tingimiseks selle juures on, et kodulastawatel peab olema korralik ülikond, kas soldati munder wõi tsiviilülikond. See teade rdemustas meid kõiki ja nüüd ootame pikisilmi oma paranemist, et peale paranemist weidi aega kodu omaste seas wiibida.

5. a u g u s t. Täna, kus ma siin juba üle kolme nädala olen wiibinud, sain ühe eesilase Tealasega tuttawaks. Tema on Wõru linnast pärit, ajatee-nija ja wiibib siin laatsaretis rawitsemisel silma-haigusest.

7 a u g u s t. Haaw on paranenud. Täna kir-jutati mind haigemajast lahtujate hulka. Üleüldise kirjutati umbes meest wälja. Saab näha, mil-lal sõjaillemuse juure ja sealt edasi saadetakse. Kas kodu saan, wõi mitte on küsimus. Kui siia tulin, saatsin kirja kodu ja palusin omale ülikonda saata. Et ole wastust, ei ülikonda.

10. a u g u s t. Täna, kui lõuna ära olime söö-nud, läksime kohalise sõjawäekõnlemuse juure . . . Meie teadsime, mis see tähendab ja olime kõik rdemjad. Seal anti meile paberid, milledes meid, kodu puhtusele lubati kuus ajaks. Anti igahäle kuus ajaks sõõgikaha 25 kop. päewa kohta, pall ja teeraha. Sain üle-üldse 9 rbl. 75 kop. Õhtu omale mütsi, wanad kamasfiri-bud jne. Õhtu tella pool seitsme ajal hakkas rong liikuma ning sõit algas.

Sellega lõpetan ma oma päewaraamatu sedapuhku. Kas mul weel tulekiinile tuleb minna, on teadmata.

Seda ja teist sõjapäewilt.

Naismoorimehed.

Linnawalitsus andis teatavaste naisterahwastele luba woormeheks hatata ja üsna tihti on neid nüüd uulitsatel näha. Saawad uue ametiga wist wäga hästi hakkama ja ei ole kuulda olnud, et neid joomise pärawt soolaputkase magama oleks wiidud.

Beßimistid näewad selles uues abinõus uut jammu meesterahwaste rühmises.

Optimistid — imestamijewäärt elurõdemus rahwas! — terwitawad uut määrust muidugi harilikku hüüdega:

„Teed naisterahwastele!“

Meie aga jääme, nii ütelda, kuldsele leikteele ja paneme ette igajuguste soorimata sekelduste ja kõisjugu täbarate

Mesopotamia kerjused.

juhtumiste eest hoidmiseks wiibimata järgmisi, linnawolikogu poolt kinnitatud, sunduslikka määrusi wälja anda:

1) Woormehe ametit pidada lubatakse naistesooft iji-kute seast ainult neiusti, naise ja leska, kes mitte alla 50 aasta wanad ei ole.

2) Naismoormehe munder olgu tumedat karwa ja kotisarnane, nii et ühelgi meesõditjal põhjust ei oleks n. n. joo-küsimusi arutama hatata.

3) Naismoormeestel on kõwaste keelatud huwitawatele meesõditjatele meelitusi ütelda, gümnaasistidega Werbitskaja romanidest juttu teha ja arwe maksimisel omale kompwek- raha nuruda.

4) Paariteki teatud wõerastemajadesse wiies ei tohi naismoormees neile laitwaid pilkusi järele saata ja peab ülepea niijugusel puhul teijale waatama.

5) Naismoormeestel on luba piima juua.

6) Kendest määrustest üleastumise korral wõetakse sõidu-luba jäädawalt ära.

*
Wäerinnal.

(Prantsuse keelest).

Inglise soldati juure, kes, piip suus, suurtiki peal istub, tuleb Prantsuse soldat.

Prantslane: „Tere.“

Inglane: „Tere.“

Prantslane: „Jlus ilm täna.“

Inglane: „Yes.“*)

Brantslane: „Suiſetad?“

Inglane: „Yes.“

Brantslane: „Kas paberoſsi ei leibu?“

Inglane: „Yes.“ (annab temale paberoſsi).

Brantslane: „Merci**“) Kas tittu ei leibu?“

Inglane: „Yes.“ (annab temale tittuosi).

Brantslane: „Merci . . . Inglise tubatas? . . . Najatalt pöleb . . . Smelik maif.“

Inglane: „Yes.“

Brantslane: „Tead, mis ma sulle ütlen? Enne ma inglasi suurt ei sallinud: kui wõiduratsutamisel teie ülemere toodud hobune esimehe wõidu jai, sõimasin ja siunasin ma ja olin walmis kisa tõstma . . . Kuid nüüd oleme sõbrad . . .“

Inglane: „Yes.“

Brantslane: „Koh, aga peale selle, sinu sihverplaat meeldib mulle.“

Inglane: „Yes.“

Brantslane: „Mina olen efreitor — ühepaelamees . . . Aga mis sina oled? . . . Mina ei suuda küdagi teie aujartu-deſt aru saada.“

Inglane: „Mina? . . . Mina olen polguilem.“

Brantslane: (majnikult ennast sirgetas nagu küünal ajades) „Ah, ja . . .“

Wõi ja süütaus.

Sel filmapilgul, kui ma neid ridasi kirjutan, maksab wõi nael pealinnas 3 rubla, minge kus tahes kauplusesse.

Kuid ma tean, et sel ajal, kui see ajakiri ilmub, wõinaela hinnaks 3 rub. 50 kop. wõi ka terwelt 4 rbl. on . . .

Sellepärast küsitakse: kudas peawad endid Petrogradi neiud ülewal pidama?

Lugeja kirjib:

„Mis puutuwad ſia neiud?“

Aga selleks:

Rohhor [Rocheſort] kirjutas 70. aastatel: „Et Pariſis wõihind nii kalliks on, ei wõi ükski neuu süütaks jääda.“ Wõinael maksis ſiis 40 kop.

Nüüd püüdkse omale, lugeja, jeda lohutawuſt ette kujutada: kui ſiis, kui wõihind 40 kop. oli, ükski neuu süütaks ei wõinud jääda, ſiis . . . mis peab neiuga ſündima, kui wõihinnaks 3 rubla 20 kop. on? . . .

Igaühel, ifegi kõige külmawereliſemal lugejal, lähed pea selle hirmsa ülesande wäljaarwamiſel filmapilt hallits.

Head eeskujud ei ole külgehallawad.

Kui ühele wõimumehele lord tähendati, et ta oma ülekohtuſte tegude eest Siberiſse wõib sattuda, wastas ſee, teades, et ükski wõim naſjalt tema peale ei hakka:

„Mis Siber! Siber on kaugel!“

Sedaſama wõib ka Inglismaa kohta ſelda . . . „Petrogr. Gaſeta“ teatab:

Inglismaal pannakse igalhele, kes tarbeaineid ja kaupasi warjab, määratu suur trahw peale, kaup wõetakſe ära ja ſüüalune iſe pannakse kolmeks aastaks wangi.

Ja ei leidu ſeal ühtegi, kellel himu oleks ſelle kolme-kordſe löbu järele!

Mis Inglismaa! Inglismaa on kaugel . . .

Meil ei ſaada ſenijani lihtſalt ſellegagi walmis, et liitajaſu wõtjat wangi panna!

Inglismaa on kaugel . . .

Kahju aga, et ainult halwad eeskujud külgehallawad on!

Pükste küsimus.

Berlini oma ajalehed erutawad ſina rõhutult walitſuſe uut korralduſt, riidetshekkide ſiſſeſeadmiſt.

Iſegi alalhoidline ajakirjandus ei ſuuda oma põlastuſt warjata:

*) Yes-ja.

**) Merci-merſsi-tänan.

„Sel ajal,“ kõneleb ſee ajakirjandus, „kui meil, Preiſi töökodades, Poolamaa ſinnawahtidele uufi toredaid erapooletu kuningriigi tohaseid mundreib tõtataſſe walmistama, tahab walitſus neid endid ilma püksteta jätta.“

Julgeme arwata, et terwe ſee Poolamaa kuningriik üheainſagi ehſta ſakſaſe pükſa wäärt ei ole.“

Wabameeſed tõstamad häält ſelle poolt, et iga kodaniku wabadus oleks pükſa kanda ja teatawad ühtlaſi, et kõigile paſtoritele tohufels tehtud oma piihapaweaſtes jutluſtes ainult ſelles mõttes rääkida, et inimene mitte ainult püksteſt ei ela.

Selles näewad nimetatud ajalehed ſüdametunnitſuſe wabaduſe rikkumist.

Luntud pilkeleht „Simplicifimus,“ kes leiſrit ennaſt paljareift, kuid riidetshekkiga wiitgilehe ajemel, kujutab, pandi määramata ajaks ſinni.

Maks poisimeeste peale.

Ragu telegrammideſt juba teada peaks olema, kawatſed Saſſa walitſus neil päewil uut otſekohaſt maſſu ſiſſe ſeada, nimelt — maſſu poisimeeſte peale.

Sellel korralduſel on otſtarbekſ riigikapitali suurendada, mida ſõja edaſſijattamiſeks kibe-daste waja.

Teiſelpool loodab Saſſa walitſus ſel teel rahwaarwu rohkendada.

Sel põhjuſel antaſſe ühes uue maſſu ſiſſeſeadmiſega mitmenaiſe pidamiſeks luba, ſeft riigi ſtatſtika teſtkomitee on wälja arwanud, et praegu Saſſamaal 25 naiſterahwa peale üks meeſterahwas tuleb.

On need taſſ ſeaduſt eluſſe wiidud, ſiis loetaſſe ni-häſti meeſte- kui naiſterahwad maakaſſiſewäe hulka.

Need mees- kui naiſmaakaſſiſewäelaeſed ſaawad ſelle järele, kui rohkeſte toonekured neid nooreſooga õnniſtawad, omale paelad peale ja ka aurahad. Aurahade pealkirjaſſ olla wäljaſpoo: „Uſtmuſe eeft“ ja tagapool: „Armaſtuſ iſamaa waſtu wõidak kõit.“

Strel.

Sulewikus lähemas.

Kirjutanud ja tõlkega warustanud A. Weſſkaar.

Eſtiks paar sõna järgnewa kirjutuſe lauſeloomiſe iſe-äralduſteſt: Endiſe ja praeguſe Ceſti keele paſſajad ja uue loojad „ei taha praeguſe, ühetilgſelt Saſſa keele mõju ja eeskujul kujunenud, ſüntaſſi järele kirjutada, waid on ſes ſuhtes mitmeti püüdnud uufi radu kää.“ Ometigi ei ole nad ſeni ſuutnud endid julgeſt kõigeſt wanaſt lahti rapu-tada ja nende kirjutuſed kannatawad itlgi ühe ehk teiſe wõera keele lauſeloomiſe iſeäralduſe mõju all. Midagi täieſte uut, eht Ceſtiliſt, mille algiduſſigi ennegi üheſki keeles ei leidu, nemadki tarwituſele wõtta ei julge. Ceſſeiſwas kirjutuſes, mis Läärgimaa tulewiku kujutab, arwaſin kõige tohalema olewat lauſeõpetuſe pooleſt ka ſeniſeſt radikalismuſeſt pahemal pool ſeiſwat kõige uuemat tulewiku Ceſti keelt tarwitada.

See keel on, nii kui lugejad järgnewaſt iſe otjuſtada wõiwad, midagi eht Ceſtiliſt, tema iſeloomu tähtſama oma-duſega: wiſalt ja jonnakalt tagapoolt ettepoole rühtimise-ga, kottutõlaſſe ſeatud ja midagi ſelleſarnaſt ei ole loodewaste maailma alguſeſt ſaadik ſeni üheſki murrakuſ tarwitatud, nii et ta igat wõeraſt mõjuſt täieſte waba on. Keregemaſ aruſaamiſeks neile, keſ uuenduſe iſeloomuſt waſt korraga jagu ei peaks ſaama, on tõlge juure liſjatud.

Snimeſi loogu kõſſutas ümber tulelaſeme ajuwa nurgas keldri. Sõrmi ſirutatud ſitte üle tondiliſi ja naguſi tondiliſi waewalt walguſtas kuma nõrk. „nendeſt üks kõneles häälel kustuwal: Raeritega loomatoidu hõbuſepraadi ſõbdawat nähtud kuſagil et, olewat kuulnud tale rääkinud keegi. Une-näoſt suurepäraliſeſt iſuäratawaſt sõna jutuſtaja igat näiſid neelama ahnelt mis pilluſi kadedaſt walguſtas heſt wiimane ſõbe kustuwa. Kaduſ ja. Waikis kõneleja. Rogud kõſſuta-jad uppufid pimeduſeſſe õudſeſſe. Seganud ei ükſki hääle

mida, waitus lohutaw aega hull walitjes. Kuulda olnud ei piutsumist hiirte ifegi. Leidnud ilmu paremasse tee kest-paitade inimeste näljaste läbi ammugi olid need.

Sing kogust ühest õhkimisena kuuldawa waewalt lahkus siis. Rohal eluaseme endise ta keerles lehwitades sabaga kottukuiwanud. Jäänud järele ahjude ja korfnate peale midagi olnud ei puumajast kolmekordsest. Tarwitatud ära oli, wõttis tuld mis kõil. Algades majakraamist muust ja wooditeist, tooliteist. Kallale korra kolmanda sealt, pööninga siis, katuse minnes edasi. Olnud ei saada enam hiiresti ta lõppemist loowade suuremate pärast kui, tarwitades kustutuseks nälja ifegi puid läbipuretud loideist, pehmemaid, maha kistudes seinasi. Keldrikorras kiviises pudenes tuhats tont wiimane tunti, tarwitatud walgustuseks ja soojendamiseks oli, hakkanud ei peale hammas aga milled.

Müürid kwiimajade ainult jäänud järele olid linnast. Ahel furnutehade weniw sabadena weniw furnutehade ulatas uulit-fate läbi. Surnud reasse külmanutena kowaks lüüid tagumised sabade lõpmata olid, saamisest kasti ärälõppenud wõi puutongi pehmema mõne oodates korda kannatlikult.

Soogu teekonnaks pikaks hing wõttis, organi elajaliku loomuwastast omandatud ajajärgul sabade kõrwetada maha seal ja jõuda tulesse puhastuse rutem, wabaneda waate-pilbist üddest et. Tõusta ülesse ta tahtis wurinal. Dotas korda lõppus rea mis hinge ligemise wastu juba aga ta wuppatas filmapilgul järgmisel. Siginenud jaba pikk määratu tõttu olude oli taga wärawate puhastufetule ta. Oodata katla-korda kaua kaua katla-seal: polla parem lugu sees ta et, rääkida üksteisele hinged teadsid sofinal.

Lõige.

Keldri nurgas asuma tuleaseme ümber kõsutas kogu inimesi. Mõrk kuma walgustas waewalt tondilisi nägusi ja kondilisi üle süte sirutatud sõrmi. Kustuwal häälel kõneles üks unenäost: Keegi rääkinud tale kuulnud olewat, et kusa-gil nähtud jõdawat hobusepraadi loomatoidu naeristega. Kusturwa sõe wiimane hell walgustas kadedaid pilkusi, mis ahnelt neelama näisid iga jutustaja sõna isuaatawast suurepäralisest unenäost. Ja kadus. Kõneleja waitis. Üd-fesse pimedusesse uppufid kõsutatjad kogud. Walitjes hull aega lohutaw waitus, mida ükski hääle ei seganud. Ifegi hiirte piutsumist ei olnud kuulda. Need olid ammugi läbi näljaste inimeste kestpaitade tee paremasse ilma leidnud.

Siis lahkus waewalt kuuldawa õhkimisena ühest kogust hing. Kottukuiwanud sabaga lehwitades keerles ta endise eluaseme kohal. Kolmekordsest puumajast ei olnud midagi peale korfnate ja ahjude järele jäänud. Kõil, mis tuld wõttis, oli ära tarwitatud. Toolidest, woodidest ja muust majakraamist algades. Edasimminnes katuse, siis pööningu, sealt kolmanda korra kallale. Seinasi mahakistudes, pehmemaid, loideist läbipuretud puid ifegi nälja kustutuseks tarwitades, kui pärast suuremate loomade lõppemist ta hiiresti enam saada ei olnud. Milledle aga hammas peale ei hakkanud, oli soojendamiseks ja walgustuseks tarwitatud, tunti wiimane tont tuhats pudenes kiviises keldrikorras.

Linnast olid järele jäänud ainult kwiimajade müürid. Läbi uulitfate ulatas määratute sabadena weniw furnutehade ahel. Kannatlikult korda oodates mõne pehmema puutongi wõi ärälõppenud kasti saamisest, olid lõpmata sabade tagumised lüüid kowaks külmanutena reasse surnud.

Et üddest waatepilbist wabaneda, rutem puhastufetulesse jõuda ja seal maha kõrwetada sabade ajajärgul omandatud loomuwastast elajaliku organi, wõttis hing pikaks teekonnaks hoogu. Wurinal tahtis ta ülesse tõusta. Järgmisel filmapilgul wuppatas ta aga juba wastu ligemise hinge, mis rea lõppus korda ootas. Ra puhastufetule wärawate taha oli olude tõttu määratu pikk jaba sginenud. Sofinal teadsid hinged üksteisele rääkida, et ta sees lugu parem polla: seal tulla kaua kaua katla-korda oodata.

Kest-aja rüütel.

Musa saapa ajalugu.

Sinmas on wiimasel ajal koerte kadumist tähele pandud. Arwatakse, et nende nahkade si jalandusi valmistatakse.

Ujalehest.

Ma räägin ühe väga armsa ja haleda loo.

See walgetwerd naisterahwas armastas teda enam kui oma elu, kui kikkõriga hõkolabi kompwekka, kui oma meest, kui armulest.

Temaga käis ta ka kottusaamistel.

Ja torwaga kadus Mox ära.

Kõil politsei aeti jalule, koku 18 nuusturi. Jalule aeti ka mees, kaks teenijat ja seitse armulest — kaks endist, üks nüüdne ja neli tulewast.

Need 28 inimest, koku 56 jalga, ei jõudnud siiski aimulest Moxi üles leida, kellel looduse poolest kõigest neli jalga oli.

Terane lugeja saab muidugi aru, et siin koerast jutt on. Mox kaduski ära.

Teda leidis keegi lohmatas ja tigeba näoga mees, liiakasu wõtja siidamega ja ärimehe hingega.

Sa tappis Moxi ära, kistus naha seljast ja müüis kingsepale, kes ta siis denatuurist lehtas, kui ta wahel teda ei joonudki.

Kingsepal oli dige raske Moxi nahast naisterahwa saapaid teha ja ta kirus mitu korda:

"Et ja laguneks!"

Kuid sellest hoolimata tuli Moxist tore saapapaar wälja, waiteste-waiteste jalastele jaoks, suure-suure hinna eest.

Londonis.

Raispolitseinikud wiitwad joobnu politseise.

„Waat, kus on alles saapad!“ imestas walgetwerd naisterahwas, oma saabasteks tehtud Maxi atnal waabeldes.
„Ja kõigest 75 rubla!“

Rodus, rääkis ta pakk läe otsas, mehele:

„Mina otjustasin kogu hoida ja sellepärast ostin ma nad ära. Homme maksawad nad juba sada!“

Max oli tema jalgadele nagu loobub. Ja waejast Maxist saapad jalas, istus ta mõnusefega sohvale ja mõtles:
„Oh, kui nende toredate saabaste ees, nagu itka minu Max lamats!“

Ja pisarad weeresid tema filmist.

Ta waejekene aga ei teadnudki, et Max enam kui tema jalge ees on, — koguni jalas.

Kuu aja pärast täitis Max kingsepa soowi, — la-gunes ära.

Läks õmblusest lahti ja tema omanik ütles teenijale:

„Paganat liatajast wõtjad! Pestsid jälle! Niisuguse sõnniku andsid saabaste pähe! Korista nad ära! . . .“

Teenija katsus neid tashiljulesti oma jalga ajada, aga saapad ei mahtunud ja lagunesid veel enam.

Süis wõttis teenija, wiis ja müüs nad tatarile maha ja sai nende eest, higistamiseni laubeldes, 2 rubla 45 kopikat. Järgmisel päeval kuuldus aga juba naabri dues selle-sama tatari hää:

„Halat! halat! . . . Dsta prouakene, preilikene, saapaid! Odaw ja hea! Kõigest seitse rubla! . . .“
Tatar müüdas waeft Maxi.

G. Jour.

Ilmusid trükitist:

Cesti sõjamehe laulik.

Sind 25 kop.

Meie Matsi tähtraamat.

2. trükk. Sind 40 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Pealadu „Teadus“ Tallinnas.

Terajuse tipp.

Raudteel, kolmanda klassi wagunis, waterdab ilma wahet-pidamata üks kuuwetu herrate. Ta jutustab kõige isäärali-kumaid lugusi, mis temaga olla juhtunud. Ta on tihti oma jutust nii taasa kistud, et ise neid muinaslugusi uskuma hakkab.

„Ma olen tähelepanemise wäärt jahimees,“ kõneleb ta, „lasen nõnda, et kõik imestawad . . . Arusaadaw, et kütti-mine ja jahimehe piisilastmine ei ole suurem asi, kuid ome-tigi . . . Silml! kõigetähtsam on piisilastjal — film! Peab hästi teraw olema! Nimelt kahes ametis on terawat filma tarwis: piljardi mängus ja piisilastmise juures . . . Teie peaks nägema, kuidas ma piljardit mängin, — kõigepare-male mängijale wõin wiiskümmend ette anda! Kolme löö-giga on partii läbi! Mul on imelikud matemaatikult kas-watatud filmad! . . . Lindusi lasen lennust! Tuhandest pau-gust sattunud kõige rohtem tats kõr.wale! Jumala tõsi! . . . Näitufeks käesolewa kuu wiiteistkümmemal päewal olin ma trahw Sabotjaarti mõisas jahil. Meie wedasime temoga kihla, kes meist rohtem lindusi maha laheb, ja algasime. Mis te arwate, kui palju ma ühe tunni jooksul metspiisli ära tapin? — kahesajada üheksakümmend üheksa tükki. Ja-a!“

Reegi reijitaaslane, kes juba ware.n oma selfilise jutus-tuse tõelikkuse juures kahtles, küsis naerdes:

„Kahesajada üheksakümmend üheksa?“

„Jah!“

„Miks ei lütle teie üheksajada?“

„Sellepärast, et ma ei waleta! — Mina, mu herra, kõnelen faktiisi ja ei jutusta mitte muinasjutte.“

Rahlustaja naaber, kes jultunud waletajale wäikest wiperust tahab mängida, jutustab tale seljamaal filmapilgul wäljamõeldud lugu:

„Mul piisib mälestuses üks tähtis fakt, mille tunnistajaks ma ise olin. See oli ammu; ma sõitsin auruawaga üle okeani Liverpoolist Bostoni ja panin kogu reiji aeg laewa-laelt ühte weidrat isikut tähele, kes üle okeani ujus. Rää-giti, et see inimene wenelane olnud; oma wägitiiki pani ta kihlweo pärast toime. Ja wõite omale ettekujutada, ta ujus õnnelikult okeanist üle ja ei wäsinud ära. Meie laew jõu-dis terwelt kolm tundi pärast teda Bostoni, ehk meie küll Liverpoolist ühel ajal wälja sõitsime.“

Waletaja küsis rõemsa häälega:

„Kas teie seda tõeste nägite?“

„Kuidas ma siis muidu teaks!“

„Kas sa näe, misfugune õnn!“

„Mis teil siis sellest on?“

„Kuidas, mis? Teie waadate mulle paremine näkku . . . Wast tunnete mind?“

„Ei . . .“

„Mina olen ju seesama inimene, kes okeanist üle ujus.“

„Ei wõi olla!“

„Aufõna! . . . Arusaadaw, ma olen sellest ajast saadil palju muutunud, kuid seesama ma olen! . . . Saatus ise on meid kogu juhatanud! Ah, kui rõemus ma olen! . . . Reegi ei uskunud mind, kui ma seda imelikku fakti jutustasin, kuid praegusest filmapilgust alates saan ma teie, kui ausa pealt-nägi peale põhjendama.“
J. J.

Meeldiwaks jõulufingiks!

ilmus praegu trükitist ja on igalt poolt raamatukaupl. saada

„Jõulu album 1916“

Sisu mitmekesine ja huwitaw mitme tuntud Eesti kirjaniku julest. Ilustrüki kaaned kunstniku N. Janjeni joonistustega.

Sind 70 kop.

Saada igast paremast raamatukauplusest

ja wäljaandja, kirjastuse ühijuse „Unitati“ juures:
T-wo „УНИКАТЪ“, Петроградъ, Рузовская, № 13.

Kes meile albumi hinna postmarkides kätte saadab, sellele saadame albumi postiga koju kätte.

Naljahammas.

Mõni aeg tagasi elas keegi naljahammas, kes kuni viimase võimaluseni suur filmatirjateener ja lange uudishimuline oli.

Kord tahtis ta teada saada, mis küll tema tuttav ja sugulased temast arvatavad.

Ta läks matusebüroo juhataja juure ja viis, suurt summat ohverdades, asja nii kaugemale, et see nõus oli viisatusewastasti filmatirjaetendust toime panema.

Naljahamba surm kuulutati wälja ja matuse büroo juhataja tõi klaas-kaanega puusfärgi ning pani naljahamba sinna sisse.

Kõik naljahamba sugulased ja tuttavad tulid kottu ja tõid pürgasi. Kõik peale ühe ajalehetoimetaja, kes koju netrologi kirjutama jäi.

Puusfärgis lamades nägi naljahammas, weidi filmi piluli ajades, kudas ta pojad nutsid ja mitmed teised kibedad näod tegid.

Kui omased puusfärgi juurest lahkusid ja matusebüroo juhataja ulse luttu keeras, tuli naljahammas puusfärgist wälja, tõndis mööda tuba ja naeris, et wats wabijes.

Uga see ei olnud veel kõik.

Naljahamba plaan oli niisugune: ta wiaakse täieliste matuseformete järele furnuaiale, aga kui teda hauda hakatakse lastma, lööb ta korraga puusfärgil kaane pealt ära. Oh, jeda mõnu siis.

Noh, heakene küll... Naljahammas lames puusfärgis ja kuulas, kudas lauldi ja palwetati, kuidas omased tõinasti ja kirikulõlled kõlasid.

Kuid seni, kui puusfärgi furnuaiale wiidi — wiidi aga taja ja aegamööda — jäi naljahammas puusfärgis magama. Matusebüroo juhataja muigas.

Naljahamba kätt sai ta „pettuse“ eest suure summa, weel suurema summa saab ta aga selle omastetelt, kui matused lõpuni saavad wiidud.

Ja ta lastiski naljahamba tashiljutefi hauda lasta ja mulda peale ajada.

Kas see hauas üles ärgates ta weel naeris, ei tea...
D' A.

Lastejutud.

(Kogust „Ilus lugu“.)

Asjatundja. Karja-Jorjs wõttis salaja talu lapist suhkrut ja wiis Mannile. „Miks ja ije ei jõe,“ päris poisjans. „Leen Manni huuled magusats, siis saab magusam muju.“

Ikka Tema (?) töö. Üks laewamees, kes kolm aastat merel olnud, sai koju jõudes esmalt oma 8-aastase pojaga kottu ja tutwustas ennast isana. „Ei, minu isa on armas Sumal, kes iga päew meil käib ja alles eila wäitse de-tese tõi.“

Wabandaw põhjus. Piijitejel Kaalul on õffel apardus juhtunud. Ema tõrelemise peale tähendab ta ilmsüütalt: „Jah, kes tulejat keelba saab.“

Ei wõi ära teada. Jutu ja Mitu on aida nurga alla tulb teha tahtnud. Ema tõreleb: „Miks te kalkunite arus on, no kui ait põlema oleks läinud, mis siis oleks saanud. „Proowime järele,“ hõistawad poisid üheft suust.

Paras wastus. Mäta nina otjas hiilgas till. „Poijs, jatsab trepi peal,“ kätatas sulane Kaarli. — „Ja ja ei märka mütsigi maha wõtta,“ nähwas Mäta wastu.

Jõmsika luuletus.

Mind kiusab ilm, et olen põlweõrgu ja isa peidab titud, tubata.
Koorit limpsats kirrust; jahwri ulti ei nõrgu, püis tühjalt pandub warna rippuma.
Oh, wilets saatus — lanapoegi kofsi ja pükfa rebistada wastu teibaid, õffi.

Suglise nekrutikomisjonis.

Arst: „Teil puudub üle neljateistkümneme hamba. Teie solda- tiks ei kõlba.“

Wabatahtlik (wihafelt): „Ega ma hammastega neid ometi purema pea!“

Imaparandaja. Rusti leidis sipelgapesa ja kahetses, et waeled loomafesed kitjastes pimedates korterites peawad elama. Ta tortas sõrmetele suuremad augud ja woorderdas pehmete sarapuu lehtedega seest ära. Teine päew waa- tama tulles ei leidnud ühtegi pesast ja pahandas: „Tee weel lohktele head.“

U. S. Wosdam.

Sarjumata toit. „Uga sõber, sa oled õige haiglane ja kahwatanud näost, mis sul wiga on?“

„Oh, sõber, sa tead ju, et minu seedimine ei kannata niisuguseid toitu, millega mina harjunud pole. — Eila sõin ma tuttawa juures liha, ja nüüd olen ma täitsa haige!“

— Peer-li. —

Tõsi! . . . Kooliõpetaja: „Ütle mulle, Teder, mis- päraft on rebastel talwel pats katutas?“

Õpilane: „Mn . . . Et inimestel külma ei tarwit- seks kannatada.“

— Peer-li. —

Wastas . . . I koolipois: Kuule, Jutu, eks ole naljatas, — mina lähen ühtelugu itta kõhutamaks, sina aga jääd peenikeseks kui pajuwits, ainult pea on sul suur nagu kaalikas! Rusti see imelik loodusnähtus küll peaks tulema?“

II koolipois: „Ja, Hans, eks see tule itta hoolikuseft! Misuguse koha eest keegi rohkem hoolit peab, küll see paisub!“

— Peer-li. —

Praegu ilmusid trüükist

Meie Matsi jõulu-album.

Lõbusad, pühadekohased lood, piltidega ilustatud.

Sind 30 kop.

Rahwa tähtsamat 1917. aasta jaoks.

Kõige kasulikum ja tulusam tähtsamat maa- ja linnarahwale.

Sind 10 kop.

Saada igas raamatulaupluses. Pealadu „Teadus“ Tallinnas

Uja wikat. (Meie ajanäitaja).

Pealtnägija jutustus.

"Jutustage, kudas Saareotsaga see õnnetus juhtus?"

"Meie läksime kahekesi mööda raudteed, korraga kuuleme — rong wiskstab. Mina jooksin roobaste pealt kõrwale ja just sel filmapilgul kihutas rong mööda. Waatan ringi, otsin Saareotsa, aga ei näe teda kuski. Siis sammusin uueste mööda roopaid edasi, waatan — Saareotsa müts maas; lähen edasi, näen — wedeleb tema käsi, weel samm — jalg. . . Seal siis ma mõtlesin: wist on Saareotsaga midagi juhtunud!" —or.

Ütles.

"Tema ei osta ilka weel oma talupoja kommetest lahti saada," ütles noor intelligentide klubi liige, kui kuulis, et naine tal katkitud ilmale toonud.

"Jah, elu ei ole kerge asi," ütles mees, kui kuulis, et tema naine seitse puuda kaalub.

"See ei ole juust, waid päris automobill!" ütles juustusõber rõõmsaste, kui kellner temale juustu tõi, mis usside hulgaft tasateft kõhises ja liitus. —or.

Worstikaupluses.

"Kuulge, olge head, kas teil ei ole worsti jäänuft kasfi jaoks?"

"Nüüdse ajal ei jää enam kasfi jaoks, oleks aga inimestele küllalt anda."

"Aga kasfiit tahju. Mis ma annan tale."

"Tooge ta õhtupimedikul siia, wahetame teile worsti wastu." —or.

Pandimajas.

"Aga miks teie ei taha seda palitut wastu wõtta? Sa on ju päris uus!"

"Waat' nimelt sellepärast. Warastatud asju meie ei wõta. Praegusel ajal aga ükski õige kodanik omale uut palitut osta ei jõua." —or.

Piltidega ilustatud ajakirja

Meie Matsi tellimiste wastuwõtmine 1917 a. peale on awatud.

Õija algusest peale "Teaduse" kirjastusel ilmudes on "Meie Mats" laialdastes ringkondades ruttu armsaks saanud ja omale tuhandeid uusi lugejaid juure wõitnud, sellega kõigeloetawamaks ajakirjaks Cestis tõusnud.

Meie Matsi siuks on ilusad põnewad romanid; Cesti sõjameeste kirjeldused sõjawälja elust, nende pilbid ja luuletused; Cesti kirjanikkude algupärased tööd; lühemad uudisjutud ja segasõnumid sõjapäiwilt. Õija ajal kuulmata kõrgets kerkinud hindadest hoolimata ilmub igas numbris rõhkeste päewasiindmuste kohaseid pilta kodu- ja wäljamaalt.

Selle tõsise siisu kõrwal lõbustab Meie Mats oma suhkruna, lihata ja küttepuudeta jäänud lugejaid endist wiisi, neile jõudumööda oma pilgete ja muigamistega, tähtsusega tarbeainete puudust tasuda piilides. seda esimehe

Meie Mats räägib arusaadawalt rahwameeles ja teeb nalja rahwameeles!

Tellimise hind kättesaatmisega: aastas 5 r. 50 k., 6 kuu eest 3 r., 3 kuu eest 1 r. 60 k. Toimetusest ise ära wiies: aastas 4 r. 50 k., 6 kuu eest 2 r. 30 k., 3 kuu eest 1 r. 30 k. Üksiku numri hind 15 kop.

Broowinnimrid 15-kopikalise margi eest.

Tellimisi wõetakse wastu: Tallinnas, Teaduse raamatukaupluses Harju ja Nüütki uul. nurgal nr. 46/15. Teistes linnades ja maal: kõigis raamatukauplustes.

Kirjalik tellimise adrejs wäljastele tellijatele: г. Ревель, редакция журнала „Мейе Матсь“. („Meie Matsi" toimetus, Tallinnas).

Tellimistega palume rutata, et lehtede saatmises wahet ei tuleks!

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahkeste tähele panna, et neile ostmisel mõnda teift „Meie Matsi" nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.